

V soboto 30. novembra: Skupna prireditev naših društev v proslavo letošnje obletnice "Zedinjenja" v dvorani "Centro de Almaceneros", ulica Pte. Luis Sáenz Peña 242 - V nedeljo 1. decembra: Prireditev "Slovenskega doma" v proslavo "Zedinjenja" in "Izseljenske nedelje" pa v dvorani "XX. Setiembre", ulica Alsina 2832. - Rojaki in rojakinje! Udeležite se teh pomembnih proslav! - Pokroviteljstvo obeh proslav je prevzel minister g. dr. Izidor Cankar!

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551
Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.
AÑO (Leto) XI. BUENOS AIRES, 16 DE NOVIEMBRE (NOVEMBRA) DE 1940 Núm. (Štev.) 186

NAROVNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.-; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2,50 USA-Dolarjev.
POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Ponovna izvolitev Roosevelta

Franklin T. Roosevelt, dosedanji dvakratni prezident Zedinjenih držav Severne Amerike, je bil s presenetljivo večino glasov v tretje izvoljen za državnega predsednika. Zgodilo se je to proti dosedanji ameriški tradiciji, ki ne dopušča, da bi eden in isti mož bil trikrat zaporedno predsednik, a z izrazitim sklicevanjem na sedanji mednarodni položaj. V tem je prav za prav tudi ves pomen ponovne Rooseveltove izvolitve v času, ko zadobivajo intenzivna naspotja med velesilami vedno bolj značaj velike kontinentalne borbe na najdaljše razdalje. Ameriška demokracija je s tretjo zapored-

no določitvijo Roosevelta za predsednika storila koncesijo avtoritar-nemu načelu, vendar predstavlja ta koncesija prav zanjo najmanjšo žrtve. Ne le zato, ker je Roosevelt že doslej uveljavil načelo največje avtoritete v vodstvu državnih poslov, temveč predvsem zato, ker je ameriška demokracija že s svojo ustavo popravila mnoge izrodke demokracije. Trije sistemi si namreč v tem pogledu stoje nasproti: fašistični, demokratični in komunistični. Po zloumu Francije, ki je tudi ideološko kot demokracija republika izločena od novega merjenja sil, sta kot predstavnici demokracije ostali samo Velika Britanija in Amerika. Značilnost ostalih dveh sistemov je razen v ideal giji v osebnem vodstvu, ki omogoča kar največjo gibčnost, tako na zunanji kakor na znotraj. Nemški raj dni socializem je istoveten s Hitlerjem, italijanski fašizem s Mussolinijem, ruski komunizem pa s Stalinom. Dočim francoska demokracija s svojo preti ano strankarsko razcepil nostjo ni zmogla vodilne osebnosti, ki bi jo bila v svoji borbi potrebovala, sta se obe anglosaški demokraciji, angleška in ameriška, mogli vsaj doslej prilagoditi novi bor-

Molotov v Berlinu

ANGLEŠKA LETALA NAPADLA ITALIJANSKO MORNARICO V TARANTSKI VOJNI LUKI TER JE ZADALA TEŽKE UDARCE — GRKI SE USPEŠNO VOJSKUJEJO PROTI ITALIJANOM — LUD POTRES NA ROMUNSKEM — CHAMBERLAIN JE UMRL

Predsednik sveta ljudskih komisarjev in komisar za zunanje zadeve ZSSR, Molotov, se je v torek pripeljal v Berlin. Ni tega storil samo z namenom, da vrne obisk von Ribbentropu, zunanjemu ministru Tretjega rajha, marveč tudi za to, da se z nacističnimi veljaki porazgovori o vprašanjih, ki zanimajo tako Rusijo kakor Nemčijo. Tako smemo vsaj sklepati po dejstvu, da je Molotov vzel s seboj 32 diplomatskih, gospodarskih, vojaških in drugih izvedencev. Imel je že več sestankov z Ribbentropom in s Hitlerjem se je razgovarjal že dvakrat po več ur, s pomočjo tolmača. Govoril je tudi z Goeringom in obiskal načelnika nacistične stranke, Hessa, kateremu je kakor pravijo poročila, "izročil" pismo Komunistične internacionale. O teh molotovih konferencah z gospodarji nemške države ni bilo objavljeno nobeno poročilo in šele kasneje razvoj dogodkov bo najbrž pokazal, kaj sta se Hitler in Molotov domenila.

Hitler, ki je svojo politično kariero začel z gonjo proti Sovjetski Rusiji in ki je propagiral vojno proti ZSSR, je svojo politiko napram Moskvi brž spremenil, ko se je zapletel v boj proti Angliji in Franciji. Zavezal se je, da bi bilo za Nemčijo usodno, če bi se morala boriti tako na zapadu kakor na vzhodu, in je zato prišel takoj do prepričanja, da je najbolj pametno, če se svojim protiruskim načrtom odpove, vsaj dokler ne "obračuna" s Fran-

cijo in Anglijo, ter si s koncesijami zagotovi nevtralnost ZSSR. Tako je mogel večji vojni silo Tretjega rajha proti Franciji in jo v kratkem času pritisniti k tlom, Rusija pa je s prav p.člimi žrtvami razširila svoje meje proti zapadu. Danes je položaj za Hitlerja spet tak, da se mu zdi potreben nov dogovor z Rusijo. Vojna na zapadu je po kapitulaciji Francije postala možna samo v zraku in angleškim otokom nemška vojska ne more priti do živga. Hitler in Mussolini sta se najbrž domenila, da bosta Angležem zadala udarce na Bližnjem vzhodu in v Egiptu. Zato je Italija skušala okupirati Grčijo in s tem skrajšati pot do Palestine, vendar pa n.čimela nobene sreče. Naletela je na nepričakovan odpor, ki ga doslej ni mogla streti, kar gotovo razburja živce gospoda Hitlerja, kateri je gotovo prepričan, da bi nekoliko nemških divizij brž opravilo z grško vojsko. Te nemške divizije, ki se nahajajo na Romunskem, ki si morale poiskati pot do Grčije skozi bolgarsko ali jugoslovansko ozemlje. In za takšno akcijo je potrebno, da se Nemčija dogovori z Rusijo, ki je že večkrat izjavila, da jo položaj na Balkanu zanima. Prav tako bi bil dogovor z Rusijo potreben, če bi Nemčija hotela pustiti Italijane, da se sami križajo z Grki, ona bi pa svoje divizije poslala na Bližnji vzhod skozi Turčijo. Ali sta se Hitler in Molotov o tem le razgovarjala? Z gotovostjo tega ne moremo trditi, vendar pa je ver-

jetno, da išče Hitler s pomočjo Rusije nekako rešitev iz sedanjega položaja. Nemčiji in Italiji se mudi končati vojno čimprej in torej ne moreta dopustiti, da obtiči vojna proti Veliki Britaniji dolgo časa na sedanji mrtvi točki. Da si Nemčija na vsak način skuša pridobiti naklonenost Rusije v sedanji situaciji, bi pričala tudi naslednja vest, ki jo je angleška agencija Reuter dobila iz Berlina preko Štokholma: Bivši načelnik oddelka za Osrednjo Evropo v ruskem komisariatu za zunanje zadeve, Aleksandrov, ki je prišel v Berlin v spremstvu Molotova, se je s Hessom, načelnikom nacistične stranke, razgovarjal o slovanskih manjšinah na Moravskem, Slovaškem in v Avstriji. Aleksandrov bo o tem govoril tudi z "gaulajterji" teh dežel, ki so bili pred nekaj dnevi poklicani v Berlin. Če je ta vest resnična, potrjuje nemška prizadevanja v gornjem smislu, kar se Rusije tiče. V nasprotnem slučaju bi bili g. Aleksandrovu v Berlinu povedali, da je vprašanje postopanja z narodnimi manjšinami notranja zadeva Nemčije in da se drugih držav ne tiče. Če je Moskovska "Pravda" dobro obveščena, bosta Molotov in Hitler podpisala v Berlinu "zelo važne pogodbe"; "Pravda" pa nič ne pravi, na čigav račun se bo to zgodilo.

BOJI MED GRKI IN ITALIJANI

Začetni uspehi so Grke opogumili tako, da so se zmerom v ofenzivi proti italijanskim četam, ki naj bi bile, po Mussolinijevih načrtih, probrle do Aten v nekoliko dneh. Poročila iz Aten zagotavljajo, da je grška vojska popolnoma uničila italijansko divizijo "Centaur", da so se ji vdale mnoge albanske stotnije in da se je polastila tudi velikih količin italijanskega orožja.

Grška in angleška letala vsak dan obstreljujejo italijanska pristanišča, kjer se vkravajo čete za v Albanijo, in albanske luke, v katerih Italijani izkrevajo svojo vojsko. Tudi angleška vojna mornarica je začela nadlegovati italijanske transporte v Otrantski ožini, kjer je te dni potopila dve večji ladji.

Svoje poraze Italijani že nekako priznavajo ter obtožujejo bivšega poslanika v Atenah Grazija, da je napačno obveščal o vojni moči in pripravah Grčije.

LETALSKI NAPAD NA ITALIJANSKO MORNARICO

Prav posebno hud udarec pa je zadela italijansko vojno mornarico v vojni luki Tarantu, kjer so bile zasidrane, pod varstvom obrežne artiljerije, mnoge edinice. Angleški bombniki z dveh letalskih ladij so v noči od 11. do 12. t. m. napadli to važno vojno pristanišče Južne Italije ter ga ljuto obstreljavali. Angleške bombe so tako močno poškodovale eno izmed dveh italijanskih orjaških 35.000-tonskih oklopnih, da

se je njen sprednji del pogreznil pod vodo. Druga oklopnica, tipa "Cavour", je dobila bombo v zadnji del, ki se je tudi pogreznil v vodo. Angleško poročilo pravi, da je menja močno poškodovana še tretja oklopnica istega tipa. Poleg tega so angleške bombe onesposobile za boj dve križarki in dve pomožni ladji v istem pristanišču. Posledice bombardiranja so Angleži fotografirali 13. t. m. in so na podlagi slik obvestili o tem hudem porazu italijanske vojne mornarice ves svet. V poslanski zbornici je sam predsednik vlade, Churchill, z neprikritim zadovoljstvom prečital poročilo mornariškega ministrstva in povedal, da je po tem napadu italijanska mornarica v Sredozemskem morju, ki je bila številno močnejša od britanske, tako oslajena, da se je položaj tam popolnoma spremenil.

NOVA NESREČA JE PRIŠLA NAD ROMUNE

Leto 1940 je bilo prav usodno za romunsko državo. Izgubila je Besarabijo, kmalu potem Sedmograško, slednjič svojo neodvisnost, sedaj pa jo je zadel katastrofalen potres, ki je povzročil mnogo človeških žrtev in ogromno materialno škodo. Več kot 1000 oseb je izgubilo življenje in ranjenih je več kot 2000 ljudi.

Zemlja pa se še do sedaj ni umirila, ampak je še vedno čuti potresne sunke, kar seveda povzroča že itak prepašenemu prebivalstvu silen strah.

Potres je bil po nekaterih krajih tako silen, da so se zrušile cele vasi in pokopale prebivalce.

CHAMBERLAIN UMRL

Eiv. i ministrski predsednik angleške vlade Neville Chamberlain je umrl preteklo soboto, star 71 let. Chamberlain, ki se je po dovršenih šolanju začel baviti s trgovino, se je posvetil politiki, ko je bil že precej v letih. Ker je bil sposoben človek, posebno v finančnih zadevah, je brž napredoval in usojeno mu je bilo, da je v času, ko so se začeli za Veliko Britanijo najtežji časi, nosil na svojih ramenih hudo odgovornost predsednika vlade. Chamberlain, "mož z dežnikom", je bil miroljuben človek in si je prizadeval, da obvarje Evropo pred najhujšo tečo — svinčeno točo, ki se je končno le vsula nanjo. V svojem miroljubnem prizadevanju je Chamberlain prepustil češkoslovaško njeni usodi, ko se je v Monakovem z Mussolinijem in Hitlerjem pobotal v prepričanju, da je za dolgo vrsto let zagotovil evropskim narodom mirno sožitje. Veliko je bilo njegovo razočaranje, ko je uvidel, da so ga njegova monakovska upanja varala. Vojna je izbruhnila in Chamberlainu, ki se je zmerom bal, ni bilo dano, da bi videl, kako se bo končala. Vodstvo vlade je po prvem za Anglijo nesrečnem delu vojne prepustil Churchillu, politiku, ki ga je zaradi njegovega apacifizma in vere v Hitlerjeve in Mussolinijeve obljube ostro napadal, sam je še nekaj časa ostal v vladi z manj odgovornim položajem, končno pa ga je bolezen prisilila, da se je odpovedal državnim poslom. V soboto ga je poskala smrt.

Argentinske Vesti

URADNI OGLASI IN FAŠISTIČNI LISTI

V mestnem občinskem svetu se je razpravljalo o uradnih oglaših, ki jih objavljajo listi. V tej zadevi je stavil svetnik Penelon predlog, da občinska uprava ne daje oglasov v liste, ki so fašistične tendence.

STRANKARSKA NESTRPNOST

V Mendoci se bodo januarja vršile volitve. Stranke pa že sedaj prirejajo volilne shode.

Kakor pa je pri strankarskih zagrizenih že navada, da pride do boja, tako je prišlo tudi v nedeljo v Chileitu in San Carlosu do hudega boja med radikali in demokrati, čigar posledica je bila, da je ostal eden mrtev, osem pa ranjenih, med temi nekaj ranejih na smrt.

Sedaj policija preiskuje kdo je povzročil napad in kdo so napadalci. Nekaj radikalov, kakor tudi demokratov je tudi že prišla.

LETALKA LORENZINI JE PRISPELA

Znana argentinska pilotinja, Carola Lorenzini, ki se je z letalom Foeke Wulf udeležila proslave "Dneva kril" v Brazilu, je v soboto priletela na pristajališče Rivadavia v Seis de Setiembre.

Drugi letalci, kakor že znano so se že teden prej vrnili, Lorenzini pa je radi poškodbe pri letalu morala ostati še toliko časa v Brazilu, da so ji letalo popravili, da je zamogla poleteti.

GIBANJE PARNIKOV

Zadnji, kakor tudi ta teden n't prispel noben parnik ali motornik iz Evrope. Tudi angleška "High Brigade" in "Avila Star" ne, ki sta bila najavljena že za torek 5. t. m.

Da nista še priplula je mogoče razlagati tako, da se ne čutita dovolj varna, ker se nahaja baje v tukajšnjih vodah neka nemška vojna ladja, ki preži na angleške parnike, ki prevažajo meso v Anglijo, da jih potopi.

O "Avila Staru" poročajo sieer, da prispe danes. A "High Brigade" pa je kar izgnil v morju.

Na poti sem je španski prevoznik "Cabo de B. Esperanza", ki ima do speti prve dni tedna.

Zelo pogosti pa so iz Severne Amerike.

Zadnje čase je prišlo precej pošte, posebno iz Jugoslavije. Ker pa iz Evrope ni dospel v tem času nikak parnik, bi se dalo sklepati, da gre

HIŠO V NAJEM

Vzamem v najem hišo z eno ali dvema sobama, nekoliko zemljišča in če je mogoče tudi z galpnom, kje v Saavedri, Villa Urquiza ali kje tam v bližini.

Kdor bi tedaj hotel hišo oddati naj se zglasi osebno ali pismeno na J. L., ulica Gral. César Díaz 1657, Buenos Aires.

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO
PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.

ALVAREZ THOMAS 1035

U. T. 54 - 2756

Buenos Aires

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune
in Firmo,

obrnite se do tehničnega
konstruktorja

FRANCA KLANJŠEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

pošta preko Sev. Amerike ali pa Japonske. Iz Japonske namreč parniki dospejo redno, včasih kar po več v tednu.

Kar se tiče pisem iz naših krajev, jih dosepe malo in še ta so cenzurirana. Največ pisem dobijo rojaki potom zrakoplova.

KUBANSKI LETALCI V ARGENTINI

Te dni sta dospela s svojima letaloma v Argentino kubanska letalca Oscar Rivero in Juan Ruiz Montenegro.

Kubanska letalca sta za časa svojega bivanja posetila državnega podpredsednika dr. Castilla, ki sta mu izročila pozdrav predsednika Kube.

CHILE ZAHTEVA DELEŽ NA JUGU

Chilenska vlada je sporočila zainteresiranim državam na Južnem Antartiku, da smatra gotov predel na Antartiku kot njen teritorij.

Poleg drugih je bila o tem obveščena tudi argentinska vlada, ki je takoj zadevo proučila ter sporočila čilenski vladi, da se glede tega obe vladi sporazumeta.

Naročnikom in oglaševalcem na znanje

Če bo prihodnja številka "Slovenskega lista" izšla, nismo gotovi, ker bodo stavci, če se njihovi zahtevi ne ugodijo, stopili v stavko.

V slučaju torej, da do nedelje ne dobite lista, je dokaz, da list ni izšel, radi česar ne reklamirajte.

BREZSKREBNA BODOČNOST ZA NA STAROST

Za \$ 1400 na prodaj kmetija s kokošnjakom, zemlje 4 $\frac{3}{4}$ ha blizu železnice F.C.C.P. Skozi teče bister potok, je posebej tudi vodnjak. Na čakri se sedaj gojijo gosi, kokoši, čebule, konji in drugo govedo. Črez 250 vrst sadja, največ češpelj. Je tudi primeren gozd.

eJ pa tudi več drugih zemljišč poceni na prodaj.

Za pojasnila se je obrniti na: Frane Abe, Sapuray, Republica Paraguay.

Slovenska restavracija

ima vedno na razpolago svežo in dobro hrano, najboljša vina ter vedno sveže pivo.

Gostje imajo na razpolago tudi lepo urejeno ZIMSKO in

LETNO KEGLJIŠČE.

MARIJA SANCIN

JORGE NEWBERRY 3372

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC

de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

TALLER DE CARROCERIAS

"EL RAPIDO"

IVAN CERKVENIK

Barvanje sistema "Duco" —
Tapeciranje — Prevlaka — Kabine — Karoserije — Popraviljanje blatnikov

ENTRE RIOS 310 QUILMES
U. T. 203 - 1298 Quilmes

DOMAČE VESTI

VENDAR ENA ŠTORKLJA

Zadnje čase ni slišati, da bi se kje pri naših ljudeh oglašala štorklja. Morda je temu kriva vojna, pa se štorklja boji hoditi okrog. Toda v soboto je le posetila našega znanega rojaka Rajka Rayerja ter prinesla njegovi ženi Viktoriji zdravega in junaškega fantiča.

Srečna mati, kakor sinček se počutila kar najbolje, kar nas zelo veselilo.

Rojaku Rayerju ter njegovi gospej Viktoriji ob tem veselem dogodku iskreno častitamo ter želimo, da bi se mladorojenec krepko razvijal.

Letopis za leto 1941 izšel

Koledar za leto 1941 je že tiskan. Vsi tisti, ki so se nanj naročili, ga že lahko dobe.

V razprodaji je tudi pri naslednjih:

V Gosp. podp. društvu Slovencev v Villi Devoto, ulica Simbrón 5148.

V Slovenskem domu, ulica Gral. César Díaz 1657 in pri Matevžu Simiču, v pizeriji na Paternalu.

Cena koledarju je 1 peso.

Žalostna smrt našega rojaka

V soboto, dne 9. t. m. ob 13.20 uri, je po neprevidnosti postal žrtev železniške nesreče, naš rojak Severin Furlani.

Nesreča se je zgodila na križišču proge Centralne argentinske železnice ob višini ulice Melán. Umrl je na licu mesta vs ed hudih poškodb, ki mu jih je zadal električni osebni vlak šte. 769, kateri je, v oskrbi motorista Santiaga Córdoba, vozil iz Retira v Villa Ballester.

Domneva se, da se je nesreča zgodila zato, ker je pokojnik zadnje čase trpel vsled neke bolezn i v ušesih in postal de'oma glu h, radi česar baje ni slišal prihajajočega vlaka in postal njegova žrtev.

Pokojni Severin Furlani, star 37 let, je bil doma iz Trsta, z Vrdele, in je imel tukaj samo dva bratrana, Stanislava in Rajmunda Bareto, katere sta poskrbela za njegov pogreb. V domovini zapušča mater, brata in dve sestri.

Naj mu bo lahka argentinska zemlja, preostalim pa naše iskreno sožalje!

Zahvala

Najlepšo zahvalo izražava tem potom vsem prijateljem in znancem, ki so se udeležili pogreba našega bratrana Severina Furlani in mu prinesli cvetja na prerani grob.

Stanislav in Rajmund Bareto

Vesti iz organizacij

S prireditve "Na Akonkaguo"

Nekaj posebnega so prireditve, ki imajo delni ali pa celi program v kastejansčini, ker s tem omogočijo vstop tudi tukajšnjim krogom. V Buenos Airesu smo imeli že več takih prireditev, navadno v dvorani San José, Azcuénaga 158. Nekaj sličnega je bila tudi prireditve pretekle nedelje, 3. novembra, katere glavna točka je bil film "Gremo na Akonkaguo", ki ima za nas poseben pomen, ker nam uprži ori ekspedicijo katere se je vdeležil tudi č. g. Jože Kastelic, in s katere se ni več vrnil.

Vsaka prireditve zahteva skrbne priprave in dobre organizacije. Toda za tisto, ki je določena tudi tukajšnji javnosti, to prav posebno velja. Saj vendar s tako prireditvijo več ali manj pokažemo našo prosveto, našo narodno dušo.

Torej k prireditvi pretekle nedelje! Takoj pri prvem nastopu smo zelo občutljivo pogrešali ojačevalca glasu, ker nežen glas naše male Irene Vidmarjeve in Ide Pečenko, ki sta navzoče pozdravili, ena v španskem, druga v slovenskem jeziku, se je izgubljal med prvimi vrstami gledalcev.

Tudi napovedovalca poedinih točk včasih ni bilo sl šati dobro in tudi izgovorjava ni bila popolna.

Nastop "Dve zastavi", kjer je Irena Jekšetova v slovensčini in Angela Lakmerjeva v španščini, recitala, je bil krasno izvršen, samo ojačevalca glasu smo zopet zelo pogrešali.

Prva slovenska radio-tehnična delavnica

Naznanjam cenj. rojakom, da se nahajam s svojo radio-tehnično delavnico v ulici MAURE 3571 — U. T. 54-4650 (prej Andrés Arguibel 1468), kjer sem na razpolago cenj. klienteli.

Konstrukcija prvovrstnih aparatov lastne znamke "Iliria"

J. KREBELJ

grešali. Smisel ilustracije tega nastopa se je porodila v zadnjem trenutku, zato se ni mogla izvršiti v taki meri, kakor bi bilo želeto. Vendar je bilo ganljivo, kako je na bellem vrhu "Akonkague" žarel križ, kako je "snežilo", medtem ko so v kratkih potezih recitala življenje našega pokojnega gosp. Jožeta, ki je hotel zasaditi križ v višavah, kjer vlada večna tišina, ki jo pretrga samo sila vetrov in viharjev. Ta je bila najlepša točka celega programa, ki bi še pridobila z primer- nom glazbo. Vsekalok je bila zamisel, ki so jo dale šolske sestre, nekaj prav lepega.

"Na. odno kolo", izpeljano od naših šolskih deklic je zelo zelo mnogo uspeha, tako da je ljudstvo z burnim ploskanjem zahtevalo še enkratnega nastopa, čemur pa se ni moglo ustreci.

Pevski zbor "Slovenskega Doma" je s svojim "Triglavom" pokazal, da smo res pevski narod. Tudi pevski zbor "Slovenske Krajine" je pokazal, da mu ne manjka dobre volje.

Besede gosp. Janeza Hladnika bi lahko bile malo bolj glasne. Film o evharističnem kongresu v Budimpešti, ki je bil podan precej začetku, nam je pokazal versko navdušenje madjarskega naroda. Obenem smo lahko občudovali nekaj krasnih poslopjij glavnega mesta naše sosedne države.

Kot že rečeno, glavna točka programa je bil film o Akonkagui, ki je bil predstavljen v dveh delih. Vide li smo g. Jožeta Kastelica, ki je imel svojo zadnjo mašo na višini 4300 m (Plaza de Mulas), in kako je potem z drugimi turisti nadaljeval hojo, da bi končno dosegel vrh najvišje gore v Južni Ameriki.

Pri nobenem teh filmov se ni pripetilo, kakor se včasih zgodi v kakem "cine del barrio", da postane kar naenkrat vse tiho in na platnu vse temno. Le škoda, da so se vsi gledalci po drugem delu filma o Akonkagui razšli. Temu pa je bil kriv napovedovalec, ker ni ljudstva prej opozoril, da po tem filmu, program še sledi. Tako pa se je pripetilo, da ko so ljudje na platnu zagledali tiste tri usodne črke FIN, so se vzdignili kot na povelje in hiteli k izhodu. Mi pa smo gledali osuplo za njimi, ker jih nazaj držati, bi se reklo proti vodi plavati. Pevci so zaman

Objave poslaništva

Avda. de Mayo 1370/III.

Kr. jugoslovansko poslaništvo išče in poziva, da se javijo sledeči izseljenici:

Levičić B. Rade iz Petrovgrada. Do 1937 leta se je javljal iz Tres Sargentos F.C.G.B.A.

Božić Ivan iz Poturena. Njegov zadnji naslov je bil prejšnja leta: Bs. Aires, Pinzón 107, kjer je bil na hrani.

Maljković Ika iz Trogira. Stanovala je do pred kratkem na Dock Sudu, ulica Irala 1498.

Kovačić Stjepan iz Bosiljeva. Priselil se je v Argentino pred kakimi 16 leti in se je zadnjič javil leta 1939 iz Bs. Airesa.

Bažadona Ivan iz Krasa. Naslov ni znan.

Marinković Vaso iz Beograda. Ne zna se kje se nahaja.

Megyēši Imre iz Stare Kanize. Leta 1932 se je javil iz Bs. Airesa.

Kohanec Stevan iz Novega Sada. Do leta 1936 se je javljal iz Bs. Airesa.

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

čakali, da bi še enkrat nastopili in tudi film o zimskem športu v Evropi, katerega smo imeli pripravljene ga kot zadnjo točko, ni prišel na svoj račun. Pa bo čakal za drugo priklj

V celoti se lahko reče, da je prireditev dobro uspela. Ne pretiravam mnogo, če rečem, da je bilo okrog 1000 gledalcev. Čisti dobiček te prireditve je določen za našo revijo "Duhovno življenje", čigar ustanovitelju je bila prireditve namenjena. Pa saj tudi drugače ne bi moglo biti, ko smo tekom prireditve videli, kako je preživel zadnji dan, malone zadnje ure svojega življenja v gorah, predno je za vselej izgubil med skalovjem, katero krije večni sneg.

Ker so te vrste več ali manj avtokritika, ne bo izgledalo čudno, če se na koncu teh ocenjevalskih vrst zahvalimo vsem tistim, ki so pripomogli, da je prireditve dobro uspela. Gonilna sila vsega gibanja je bil seveda g. Janez Hladnik. Pridne šolske sestre so pa pripravljale našo mladino za dober nastop. Njim se tudi imamo zahvaliti za scenerijo "Akonkague55 in "snežitve". Gospa Cotič in njena hčerka Darinka, sta imeli na skrbi vse kar se tiče srečolova in tudi marsikateri dobiček same prispevale. Gospa Krševan pa nam je pripravila vsa ta "sladka" presenečenja, ki so jih potem naša pridna dekleta med prireditvijo prodajala. Rekord aginosti je dosegla Zizmond, ki je pomagala povsod, kjer smo rabili pridnih ženskih rok. Prav lepa hvala gre tudi vsem, ki so prispevali dobitke za srečolov, ki so prodajali vstopnice, ali na katerikoli način pomagali.

Andrej Lah.

Prireditve "Slovenskega doma"

V NEDELJO 17. NOVEMBRA: DOMAČA ZABAVA v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657.

V NEDELJO 1. DECEMBRA, katerega dne praznujemo "Izseljenjski dan" in "Zedinjenje" se bo vršila proslava teh dveh dnevo v ulici Alsina 2832.

SILVESTROV VEČER se bo vršil letos tudi v dvorani ulice Alsina.

"SLOVENSKI DOM"

VABI

na lepo

družinsko zabavo,

ki se bo vršila v nedeljo 17. novembra ob 4. in pol popoldne v društvenih prostorih, ulica Gral César Diaz 1657.

S P O R E D :

1. Otvoritev — Godba.
2. Petje mešanega zbora.
3. Petje moškega zbora.
4. Petje mešanega zbora.
5. Veseloigra v dveh dejanjih:

"Gospa Kordula"**O S E B E :**

Gašpar Strahopetec — Emil Lozej Kordula, njegova žena — Irena Jekšetova

Marijana Ježičkova — Vida Kjuder Katra Bezgavčeva — Marija Lozej Mina Sladkulja — Marija Mavčeva Gospa Kljunova — Fani Lakner Urška, kuharica — Darinka Cotič Duh — Martin Keber.

Po sporedu ples.

Svirali bo orkester "ISTRA"

IZ ROSARIA**Slov. D. D. "Triglav"****PRENEŠENA OTVORITEV PLESISKA DRUŠTVA "TRIGLAV"**

Svečana otvoritev plesišča D. D. "Triglav" v Rosariu se vrši v nedeljo 24. novembra ob 6 uri popoldne, ulica Gral. Mitre 3924.

Fantje se pripravljajo z velikim navdušenjem, ker se zagotavlja veliki uspeh. Bodo pobavljena vsa društva in sploh vsi prebivalci Barrio Suizo, v katerem se nahaja Slovenski Dom. Vstopnina: člani \$ 0.55, ne člani \$ 1.05.

Nasvidenje torej 24. novembra. S pričakovanjem Vas bratsko pozdravlja

Odbor.

(V slučaju dežja se vrši otvoritev nedeljo pozneje.)

SEJA ŠOLSKEGA ODBORA

Opozarja se Šolski odbor na redno odborovo sejo, ki se bo vršila dne 17. t. m. točno ob 3 popoldne.

Tajnik Smrdel.

GOSPODARSKO DRUŠTVO IZ VILLE DEVOTO BO NASTOPILO NA JUGOSLOVANSKI RADIO-URI

V nedeljo 17. novembra bo zapel nekaj pesmi na Jugoslovanski radio-uri mešan zbor Gospodarskega podpr. društva Slovence iz Ville Devoto. Opozorjamo poslušalce naše radioure, da se bo pričela jugoslovanska radio-ura odslej ¼ ure prej kot sedaj, to je ob 9.45.

IZ AVELLANEDE**Članski sestanek**

Društvo "Slovenska Krajina" na Avellanedi lepo napreduje, čeprav so nekateri odstopili, ker ni bila zadnja prireditelj v dobro znani gostilni na Avellanedi. To se pa zaradi tega ni zgodilo, ker je premajhen prostor in ker ni pod streho. Pa če so odstopili jih ne bomo silili nazaj. Sedaj spet pripravljamo prireditev, samo kraj in datum se še ne more

točno povedati, kar pa bomo že pravočasno objavili.

Dne 17. t. m. bo članski sestanek. Dolžnost vsakega člana je, da se udeleži tega sestanka, ker se bo govorilo o podpori, do katere ima vsak član društva pravico in katera se bo začela dajati po obstoju enega leta. Torej ne pozabite priti v nedeljo 17. novembra po molitvah v društveni lokal, v ulici Almafuerte 258, Avellaneda.

IZ CORDOBE**ČLANSKI SESTANEK DRUŠTVA "EDINOST"**

Zelo živahen je bil članski sestanek dne 27. oktobra t. l., v društveni hiši prosorih in v hiši tovariša Jožefa Francetiča, ulica Leon Pinedo Norte št. 457. Udeležilo se je sestanka čez 50 članov tega novega in neutrujenega društva, katero je napel sedaj vse svoje moči, da po dolgih letih bojevanja, sedaj pokaže našim izseljencem ne samo v Cordobi, ampak tudi po vsej Južni Ameriki, da ne samo veliko in ogromno število ljudi more napraviti kak uspeh. Upamo da nas naši izseljenci dobro razumejo kaj in kako mislimo napredovati. Vsak posameznik si mora misliti, da kadar je polje enkrat zapuščeno, da ne rodi, tako so tudi društvene reči, kadar se opustijo in zamarijo.

Resnično je, da se moramo iskreno zahvaliti našim Slovincem v Cordobi, ker so se potrudili ter točno ob uri prišli na članski sestanek in pokarali društveni odbor, da mu bodo, v njegovih stremeljenjih požrtvovalno pomagali.

Tudi smo se zahvalili gosp. Doctores David V. Bustos, Manuel López Carusillo, Mateo T. Longhi, kateri zdravniki so nam obljubili svojo profesionalno službo od enega do dve leti brezplačno, da se društvo malo opomore.

Zatorej pozivljamo vse Slovence v Cordobi in okolici, da pristopijo v naše društvo, katero ima dobre namene, da smo vsi skupaj in da si vsi pomagamo. Eden za vse in vsi za enega, ker to dobro veste, da v slogi je moč.

Za slovensko Delavsko Podporno Društvo EDINOST v Cordobi

Anton Stepan, tajnik

O društvu "Edinost" je priobčil članek tudi argentinski list v Cordobi "La Voz del Interior". List omenja, da imajo člani brezplačno zdravniško pomoč ter pozivlja, da pristopi v društvo čimveč rojakov.

Razpored proslav Zedinjenja

V SOBOTO 30. NOVEMBERA ob 9 uri zvečer se bo vršila proslava vseh izseljenskih društev v dvorani "Centro de Almaceneros", ulica Pte. Luis Peña 242.

V NEDELJO 1. DECEMBRA ob 10 uri svečan prenos Jugoslovanske radio-ure, katero bo otvoril s priložnostnim govorom minister g. dr. Izidor Cankar.

Ob 10 uri in 10 min. bo svečana maša v ruski cerkvi, ulica Brazil Popolne ob 4 uri se bo vršila proslava Zedinjenja, ki jo bo priredil "Slovenski dom" v dvorani XX. Setiembre, ulica Alsina 2832.

Jugoslovanski izseljenci brez razlike mej in mišljenja, udeležite se teh proslav polnoštevno!

Ob 10 uri in 45 minut pa bo maša v katoliški cerkvi.

Po maši takoj pa bo g. minister sprejemal čestitke jugoslovanskih izseljencev v prostorih poslaništva, ulica Charcas 1705.

SOBE V NAJEM

V najem se odda na lepem kraju v Villi Devoto eno ali dve zračni sobi, primerni za eno osebo. Poizve se pri uredništvu lista.

OTROKE V OSKRBO

Zanesljiva družina sprejme v oskrbo enega ali tudi več otrok, starih od 2 do 6 let.

Naslov se izve pri uredništvu lista.

Foto MARKUS Dock Sud

Paternalna dekleta, ki so se postavila na prireditvi in katera bomo imeli spet priliko videti na prireditvi tvi Zedinjenja dne 1. decembra t. l.

"SLOVENSKI DOM"

Gral. César Diaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

PROSTORI: odprti za članstvo, vsak dan od 7. ure zvečer naprej, ob nedeljah in praznikih pa ves dan.

PEVŠKE VAJE: vsak petek in nedeljo.

DRUŠTVO PRIREJA: domače zabave in večje kulturne prireditve ter nastopajo zbori in solisti od časa do časa na jugoslovanski radio-uri.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s kakimi 900 knjigami ter se prečita letno okrog štiristo.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s krogljiščem ter drugimi igrami za moške, ženske in otroke.

POSTANI ČLAN tudi ti ter sodeluj in poslužuj se v društvu onega, za kar čutiš največ veselja!

Jugoslovanska radio oddajna postaja v Beogradu

Jugoslovanski izseljenci, ki imajo radio aparate na kratke valove, morejo zvedeti najnovejše evropske in vesti iz Jugoslavije potom radio-od-

dajne postaje v Beogradu, ki od sedaj naprej oddaja prenos ob 7 uri 55 minut zvečer, kakor že prej na valovni dožini 19.69 mtr.

Ker pošta neredno ali sploh ne prihaja več ter so tudi vsi jugoslovanski časopisi za inzemstvo ustavljeni, naj se rojaki poslužujejo radia, ki bodo točno in hitro obveščeni o najnovejših dogodkih.

Jugoslovansko šolsko društvo v Rosariu

VABI

vse Slovence in Hrvate ter vse prijatelje slovenske šole in lepega slovenskega jezika na veliko šolsko prireditve v

PROSLAVO ZEDINJENJA,

ki se bo vršila dne 8. DECEMBRA ob 4 h. popoldne v dvorani 1. de Mayo 1159.

S P O R E D :

1. — Argentinska in jugoslovanska narodna himna.
2. — Pesma junaštva (Aleksa Santič, deklamacija).
3. — Petje (Pojo otroci Slovenske šole):
 - a) Skarjanček poje (narodna)
 - b) Junak iz Like (hrv. narodna)
 - c) K polnočnici (P. H. Satner).
4. — Mi (Ivan Lah), deklamacija.
5. — Lutkarski oder (lutke vodijo šolski otroci):
 - a) Koncert
 - b) Pepelka — Igrica v 3 dejanjih.
6. — Miklavžev večer. — Obdarovanje otrok.

Muzikalni del prireditve v oskrbi Bertice in Iva Rubeša in Sonje Sarjanovič.

Po sporedu prosta zabava, ples, šaljiva pošta.

Hrvatski Tamburaški Zbor "ZAGREB" ROSARIO

GODBA HRVATSKIH TAMBURAŠEV

Vsi iskreno vabljeni

O D B O R

SLOVENSKI DOM

VABI

NA SVEČANO PROSLAVO

ZEDINJENJA in IZSELJENSKE NEDELJE

ki se bo vršila v nedeljo 1. DECEMBRA ob 4 uri in pol pod pokroviteljstvom ministra g. dr. IZIDORJA CANKARJA v dvorani XX. Setiembre, ulica ALSINA 2832.

S P O R E D :

1. Argentinska in jugoslovanska himna.
2. 1. DECEMBER — deklamira Anica Lakner.
3. POZDRAVNI PLES — Slovenska šola s Paternala.
4. Nagovor g. ministra dr. I. CANKARJA.
5. H. Volarič: SLOVAN NA DAN — mešan zbor.
6. SVINCENI VOJAKI — ples, Lili Tomaseo.
7. A. Hajdrih: JADRANSKO MORJE — moški zbor.
8. JUGOSLAVIJA TI NAŠA MATI — deklam. Oskar Živec.
9. JUGOSLOVANSKO KOLO — Slovenska šola s Paternala.
10. J. Aljaž: DNEVA NAM PRIPELJI ŽAR — moški zbor.
11. RAJANJE DEKLIC z zastavicami — Slov. šola s Paternala.
12. MODRA DONAVA — ples fantov in deklet "Slovenskega doma" spremljan s petjem (Zofka Šulič).
13. TEZEK RAČUN (dvojev) — Ida Pečenko in Ada Gregorič.
14. PLES — izvaja Irena Vidmar.
15. SLOVENEK, SRB, HRVAT — moški zbor.
16. V PEPELNIČNI NOCI — deklam. Darinka Čehovin.
17. VESELA VDOVICA — ples; Lili Tomaseo in Nelly Rizuolo.
18. V. V.: KNEZOV ZET — meš. zbor.
19. H. Volarič: NEZAKONSKA MATI — Solospjev, Zofka Šulič.
20. J. Aljaž: TRIGLAV — meš. zbor.

PO SPOREDU BOGAT SREČOLOV

SVIRA ORKESTER "ISTRA"

K obilni udeležbi ponovno vabi

O D B O R

Slovinci doma in po svetu

VESTI IZ PRIMORSKE IN JUGOSLAVIJE

NOV ZAKONSKI UCNI NAČRT ZA UČITELJSTVO V JULIJSKI KRAJINI

Ministrski svet je pri svoji zadnji seji odobril zakonski načrt, ki določa ugodnosti za učiteljski zbor; za nadzornike in voditelje na ljudskih šolah v pokrajinah Julijske Krajine. Z novim zakonom se hoče izboljšati sestava učiteljskega zbora v obmejnih predelih in ga napraviti sposobnega za izvajanje posebnih nalog, ki so mu naložene; novi zakon naj v prvi vrsti olajša pritek izbranih, zlasti moških učnih moči v naznačene pokrajine in naj omogoči njihovo nastanitev v notranjosti omenjenih pokrajin. Glavne ugodnosti, ki jih določa zakon, so: a) kdor bo določeno dobo služboval v obmejnih pokrajinah, bo imel prednost pri izbiri službenega mesta, ko bo prošil za preместitev; b) službovanje v obmejnih krajih se bo zvišalo za eno tretjino pri šestletnih službenih letih in pri določitvi pokojnine.

DUHOVNIŠKA VEST

Msrgr. Ignacij Valentinčič, stolni kanonik v Gorici, je na Mali Šmarren slovesno daroval zlato mašo v svetogorski baziliki. Na ta dan se vsako leto zbere v svetišču mnogo romarjev, kajti to je zahvalni praznik za letino in družinsko romanje. Letos pa se je na sončnem vrhu zbralo okoli 12.000 ljudi, ki so prišli od vseh strani dežele, da se udeležijo redkega slavlja zlate maše cerkvenega dostojanstvenika, ki je visoko spoštovan in priljubljen. Vzornemu duhovniku, ki je pol stoletja neutrudno delal za ljudstvo, želimo lepo in dolgo zarjo večerno! — Janez Eržen, do zdaj kurat v Lomu na Kanalskem, je imenovan za župnika v Biljah pri Gorici.

V NARASLI IDRJIJI JE MLAD FANT IZGUBIL ŽIVLJENJE

Zaradi hudih nalivov je Idrijsca močno narasla. V nedeljo, 15. septembra popoldne, je 15 letni Valentin Burnik iz Spodnje Idrije lovil ob narasli vodi drva, ki jih je Idrijsca bogve kje odplavila in nosila s seboj. Ob sedanji druginji drvi, ki se jih povrh vsega še zelo težko dobi, je lovljenje in zbiranje drv za revne družine važno vprašanje in se zlasti fantje ne plašijo nevarnosti, ki jim grozi pri tem delu. Tudi mladi Tine je bil podjeten in korajžen. Postavil se je na bregu tik ob deroči strugi in segal po plavajočem lesu. Nesreča pa je hotela, da

se je razmočena zemlja, na kateri je stal, usedla, zdrknila v valove in odnesla s seboj tudi pridnega fanta. Prestrašeni nesrečnež se je nekaj hipov boril z vodovjem, potem pa je omagal in izgubil v vrtinceh. Njegova mati je bila z njim ob vodi in mu je pomagala spravljati naplavljena drva. Misli si njeno grozo in obupanost, ko je videla sina zleteti v vodo, ga videla boriti se z valovi in videla, kako so ga požrli, pa mu ni mogla pomagati in tudi nobene pomoči ni bilo blizu! Uboga mati, ubogi sin!

TOČA V BRDIH NAPRAVILA VELIKANSKO ŠKODO

Po italijanskih listih so uradne cenitve ugotovile, da znaša škoda, ki jo je napravila strašna ledena šiba na vinogradih, sadovnjakih in njivah po nekaterih krajih v Brdih, 1 milijon 200 tisoč lir ter da se oblasti trudijo, kako bi s primernimi ukrepi olajšale prizadetim vinogradnikom njihov obupni položaj. Najhuje je neurje klestilo v pasu med Steverjanom in Kojškim. Na Niveah in na Humu, ki ležita v tem predelu, so ponekod trte tako razbite, da štrle goli koli pokoncu.

Židovstvo in jugoslovansko gospodarstvo

O vplivu judovstva na jugoslovansko gospodarstvo razpravlja v več člankih beograjsko "Vreme" in naštevajo dejanske primere, iz katerih se vidi, da so judje pri nas krepko zasidrani v gospodarstvu in imajo kontrolo nad večino kapitalov. Posebno se iz teh poročil vidi, da je skoro vsa trgovina in bankarstvo v rokah judov v Zagrebu, Osijeku, vojvodinskih mestih, Skoplju, Banjaluki in drugih večjih krajih. Posebno imajo judje v rokah vso trgovino z živili in žitom, veletrgovino z industrijskimi izdelki in surovinami in večino velikih bank. List nadalje pravi, da so v vseh krajih, kjer imajo judje neomejeno gospodarsko moč, ljudstvo z navdušenjem pozdravilo ukrep vlade, ki omejuje delovanje judov v trgovini. List našteva tudi nekaj primerov, iz katerih se vidi, da so bili judje največji verižniki in torej največji izsesovalci in škodljivci ljudstva, katerega gostoljubje so tako dolgo nemoteno izrabljali. Tako so judje glavni akterji na skopljanski črni borzi in znajo svoje poslovne mreže silno spretno razvijati, da jim oblasti največkrat ne morejo priti na sled. Znano je tudi, da znajo hitro menjati svoje firme in se spretno skrivati, da nihče ne bi mogel dobiti točne slike o obsegu njihovega poslovanja in o njihovih kapitalih. Tako preslepe tudi davkarje. Zlasti pa se radi poslužujejo trika, da imajo poslovne prostore revno opremljene in tesne, da dobi vsakdo prav nasproten vtis o stanju, kakor v resnici so. List zato sklepa, da morajo oblasti nastopiti strogo in brezobzirno, sicer se bodo judje znali na vse načine izviti izpod udarca nove

uredbe. Saj se govori, da so judje že vohali vnaprej grozečo nevihto in so ponekod svoje firme pravočasno prepisali na kristjane, da bi lahko še naprej pod tujim kritjem uganjali svoje verižništvo in grabili velike dobičke brez ozira na ljudstvo in državo, v kateri so.

TRGOVINA MED JUGOSLAVIJO IN NEMČIJO

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino v Beogradu je sklenilo kupčijo z Nemčijo in bo začelo dobavljati tja drobnico. Prva partija bo obsegala 20.000 jancev iz Južne Srbije. Drobnico bodo začeli nakladati že prihodnji teden. Kmalu nato bodo sledile še druge pošiljke in bo tako tudi Južna Srbija, ki rogate živine nima, prišla pri izvozu v poštev.

SKLADATELJ PAVČIČ SEDEM-DESETLETNIK

Skladatelj Josip Pavčič je eden najbolj znanih in tudi najpriljubljenih naših glasbenikov. Uveljavil se je skoro v vseh panogah glasbenega udejstvovanja, a najbolj znani in najbolj priljubljeni so pač njegovi samospevi, ki nudijo v dovršeni izvedbi poslušalcu izreden užitek. Čeprav piše Pavčič zelo melodiozno, zahteva pa od izvajalca celega umetnika. Tako v tehničnem kakor tudi v izvajalnem pogledu. Josip Pavčič je obhajal v letošnjem poletju svojo 70-letnico in zato je popolnoma prav, da priredi Glasbena Matica Pavčičev večer, na katerem se bodo izvajala izključno le njegova dela.

NOV TEDNIK V ZAGREBU

V Zagrebu je začel izhajati tednik "Hrvatska omladina". List izdaja prosvetni odsek HRS (Hrvatskega radniškega saveza), delavske organizacije HSS. V programatičnem članku prve številke beremo med drugim: "Dovolj je bilo razdvajanja delavcev od kmeta ter obeh od meščana. Treba je že nehati z ustvarjanjem večnih razlik med nami, ker nas to medsebojno odtuja in nas slabi na škodo naše hrvatske domovine. Naloga mladih je, da se medsebojno povežejo ne le v narodnem, temveč tudi v družabnem pogledu."

Letos kakor prejšnja leta KROJAČNICA LEOPOLD UŠAJ

vam nudi najmodernejša blaga znanih tujevih CAMPER in SAINFIELD. Vedno kakor vam je znano delo prvovrstno in cene nepretrane!

GARMENDIA

4947

V BEOGRADU ODPRI NOVO MEŠČANSKO ŠOLO

V Beogradu so odprli novo, to je četrto drž. meščansko šolo, Prosvesetni minister dr. Korošec je že imenoval upravitelja in vse učne osobe in bo šola začela že takoj delovati. V vsej državi je 220 meščanskih šol, v katere hodi sedaj okrog 42.000 učencev. Od skupnega števila meščanskih šol jih odpade na banovino Hrvatsko 80.

TUJEČ BO IZDELAL NAČRT ZA ZGRADITVE ŠPORTNEGA STADIONA

Beograjska občina je poverila znanemu nemškemu graditelju športnih stadionov, arhitektu Marchu iz Berlina, izdelavo načrtov za gradnjo velikega športnega stadiona v Beogradu, obenem pa še izdelavo načrtov za regulacijo gornjega dela mesta in celotnega Kalemegdana. March je izdelal podrobne načrte in makete iz mavec in jih predložil posebni komisiji, v kateri so zastopniki številnih ministrstev in beograjske občine. Načrt predvideva gradnjo predora pod Kalemegdanom, da se pravilno reši železniški problem v prestolnici. Najprej bodo začeli graditi športni stadion, od tega pa najprej bazen za plavanje. Ostalo bodo gradili postopoma. Graditi bodo začeli že prihodnjo pomlad.

NEMČIJA NAGRABILA MNOGO STAREGA ŽELEZA IN GA PRODALA JUGOSLAVIJI

Večje količine starega železa nam bo prodala Nemčija. Tam imajo starega železa toliko, da bodo pokrili vse domače potrebe in ga bodo dosti še izvozili. Izvoz toliko večja prirastka starega železa je treba iskati v nemških zmogah. Če bo naša industrija dobila večje količine starega železa, bodo spet za nekaj časa pokrite vse domače potrebe.

PRVO VSEUČILIŠČE V LJUBLJANI SO USTANOVILI JEZUITI

Ob priliki 400 letnice jezuitskega reda je na prosvetnem večeru dne 11. oktobra t. l. predaval g. p. Bogomil Remec, ki je uvodoma opisal življenje ustanovitelja reda sv. Ignacija Lojolskega. Nato pa je g. predavatelj prešel na delo jezuitskega delovanja na Slovenskem, kjer je v Ljubljani škof Tkalec skušal privesti jezuite v deželo in poslal v rimski zavod "Collegium Germanicum" več Slovencev. Leta 1597 so jezuiti pri sv. Jakobu odprli dva pripravljalna razreda gimnazije. Prvo pridrigo so imeli na prvo postno nedeljo leta 1597, prvo adventno nedeljo pa so začeli razlagati krščanski nauk v slovenskem jeziku. Dočim je bilo podedelstvo ljudstvo jezuitov veselo, jih sovražni jim protestantje niso bili veseli. Ko je postal ljubljanski škof Tomaž Hren, se je začela protireformacija. Pri tem delu so škofu Hrenu pomagali zlasti jezuiti. Leta 1613 je Hren blagoslovil temeljni kamen za nova poslopja za kolegij in leta 1691 je cerkev sv. Jakoba dobila obliko, kakršno ima še danes. V njej je leta 1732 izklesal Robba čudoviti baročni oltar. Jezuitska gimnazija se je lepo razvijala. Iz jezuitske gimnazije je polagoma ostalo prvo slovensko vseničilšče in leta 1701 je bil prvi triletni modroslovni tečaj dopolnjen. Z otvoritvijo Akademije je ljubljanska jezuitska šola dosegla višek. V Maribor so prišli prvi jezuitje 1757 in naslednje leto so odprli gimnazijo. Po ukinitvi so se jezuiti vrnili na Slovensko po leto 1843. Poleg dela v svoji šoli so se posvetili poglobitvi

Dr. Nicolás Martín

ODVETNIK

ZA TRGOVSKE ZADEVE

Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.

ARENALES 1361

U. T. 41-3520, Buenos Aires

krščanskega nauka med ljudstvom ter širjenju evharistične vzgoje s slovesnimi skupnimi svetimi obhajili. Z ljudskimi misijoni so iztrebili z dežele zadnje ostanke krivoverstva. Zaradi potresa so stari kolegij podrli in znameniti učenjak o. Gabriel Gruber je s vladnim dovoljenjem sezidal novo palačo. Leta 1768 je prevzel na ljubljanski akademiji novo stolico za mehaniko in poučeval obrtnike. Palačo si je preuredil v znanstvene namene. V njej si je naredil zvezdarno in kabinet za mehaniko in hidravlične študije. Po ukinitvi jezuitskega reda do leta 1814, ko je bil red spet obnovljen, je mnogo jezuitov delovalo kot bogoslovni profesorji. Delovanje jezuitov med nami je zapustilo svoj pečat in so mnogo pripomogli k nasemu duhovnemu, narodnemu in kulturnemu življenju.

SADILCI TOBAKA ZA POVIŠANJE CENE

Skupina sadilcev tobaka iz Južne Srbije je dopotovala v Beograd in se zglasila pri predsedniku vlade g. Cvetkoviću, finančnem ministru dr. Šuteju in generalnemu ravnatelju uprave državnih monopolov dr. Markoviću. Predložila je spomenico, v kateri prosi, da bi monopolna uprava prihodnje leto tobak odkupovala po višjih cenah. Sadilci opravljajo svoje zahteve z izjemnimi razmerami in z draginjo živila. Če bo vlada temu ustregla, se bodo prav gotovo podražili tobačni izdelki vseh vrst.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovcam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravljeni tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ZIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

Krojačnica

Izdelujem obleke po najnovjši modi. — Cene zmerne.

Rojakom se priporoča

Peter Capuder

AYACUCHO 975, U. T. 41-9718

Buenos Aires

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odrpto tudi ob nedeljah.

Aut. MARKO RADALJ

facundo Quiroga 1320

U. T. 22 - 8327

DOCK SUD

KLINIKAZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznega specialista za navedene bolezni Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Zenske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRICNO ZDRAVLEJNJE.

Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

ZATEMNITEV NA GORIŠKEM

Zatemnitev vse dežele je zdaj docela izpeljana in se točno izvaja noč za nočjo. Preden smo dosegli zahtevano urejenost, je bilo treba marsikje napraviti in pregledati več poskušanj in marsikakega zanikrneža tudi občutno oglobiti. Sedaj smo ponoči potopljeni v temo. Še skozi špranje na oknih in vratih ne smejo padati ozki svetlobni prameni na prosto. Vsa poslopja strmijo tiho in mrtvo, kakor začarana, proti nebu, v čigar jasnini ali rahlo presojni temini se odražajo njihovi obrisi. Samo v mestih in v večjih krajih na živahnih prehodih in križiščih sameva modrikasta žarnica, ki meče svojo skromno luč nizdol na prometno točko. Tudi vsa vozila so temačna; z močno zastarelimi plavkastimi lučmi si krčijo pot skozi temine. Kljub vsemu se ves promet in vse gibanje na prostem razvija povsem mirno, brezhibno in ni nobenih nesreč. V podeželju in v manjših mestih pa tudi v Gorici, kjer ni ozkih ulic z visokimi stavbami, zatemnitev pešcem ne dela hudih preglavic in je ne občutimo kot prehudu pokoro, v mnogih predelih velikega Trsta se pa naročena tema že bolj neprijetno pozna. Tudi v dolgih in temnih zimskih nočeh, katerim se hitro bližamo, bomo zatemnitev najbrž bolj občutili. Toda — to je še daleč.

DRUŽINE IN VOJAŠKI VPOKLICANCI

Izšla je odredba, ki določa, da družine lahko pošiljajo svojim očetom in sinovom, ki služijo pri vojaki, kratka poročila o važnih družinskih dogodkih po radiu. Kolikor vemo, je radijsko obveščanje vojakov, ki so na fronti, uvedla že Nemčija. Ker se je tako poročanje izkazalo za zelo umestno in blagodejno, ker tvori hitro, tolažilno in praktično vez med zaledjenim na fronti, med domom in vojakom, so ga prevzeli tudi v našo armado. Kdor hoče svojo in oddaljeni postojanki sporočiti radijsko vest, mora isto napisati in oddati županstvu. Novičar se mora tiskati važnega dogodka — rojstvo, smrt, kupčija — in mora biti čim krajša. Odobrena pisma pošlje županstvo na radijsko centralo "Eiar" v Rimu. Od tam jih potem vsak dan med 5 in 6 uro popoldne javljajo vojakom.

ŽELEZNICA NA SV. GORO

Po številnih zaprekah in odložitvah je v tork, 13. avg., končno vendar — tako posnemamo po italijanskih listih — začela obratovati vzpenjača na Sv. Goro. Slovesno otvoritev je izvršil prometni minister Host-Venturi. Kakor izvemo iz zanesljivega vira, je vzpenjača pričela delovati že v nedeljo 11. avgusta, v tork, 13. avgusta, je bila potem samo uradna slovesnost blagoslovitve. Odhodna postaja vzpenjače je ob državni cesti na levem bregu

Ugodna prilika

PISALNE in ŠIVALNE STROJE, RADIO APARATE, KUHINJE in PEČI na petrolejski piln DVOKOLESA, DRAGULJE, KALEFONE, PORCELANA, NASTO in ALUMINJSKO POSODO i. t. d. dobite lahko po isti ceni kakor v trgovini na mesečne obroke.

Obrnite se pisмено na:
"AGENTURA",
SARMIENTO 299, ofic. 353,
Bs. As. — ali pa po telefonu na
31 - Retiro - 1637, od 9-12 h.

Na Ohridu v Južni Srbiji

Naj je Bitolja kot obmejno mesto (do grške meje je samo 17 km) v stalnem upadku, kot središče bitojško-prilepske kotline je vendarle eno najzanimivejših izhodišč za izlete. Mestno prebivalstvo, tolikanj pesto po rodovih in jeziku, se že od davna razlikuje od prebivalstva drugih južnosrbskih mest po tem, da ob nedeljah zelo rado hiti na izlete. Planinski predeli, romantične soteske, različni samostani, velika pokopališča in sledovi nedavnih bojišč, ostanki starih naselbin — vse je lahko dostopno.

Poleg najdaljše ture na Kajmakčalan, do koder je 70 km, je posebno vabljev greben Peristerja s treni vrhovi in dvema jezeroma. Privlačna so posamezna cencarska naselja. Na Štamparevac, 1300 m visok, kjer je državno otroško okrevališče, vozi avtobus vsak dan. Obilje izletov je torej na dlani. Vendar pa je izmed vseh najbolj privlačna vožnja iz Bitolje na Ohrid in od tod dalje z avtobusom v Skoplje. Seveda slovenski udeleženci letošnje kajmakčalanske sokolske krstne slave nismo opustili te lepe prilike. Tudi polovica ostalih izletnikov je izkoristila priliko. Tako so torej drugo jutro po končanih slovesnostih hoteli avtobusi in kamioni po lepi državni cesti čez Bukovo goro, se spuščali proti Resnu in dalje k bregovom Ohridskega jezera. Ko sem pred 15 leti potoval tod, je na ovinku nad Resnom, od koder je krasen pogled na vabljivo samotno Prespanskega jezera, še stala velika tabla z napisom, da so tam pokopali dva grozovita kačaka, ki sta strahovala pokrajino. Danes ni sledu več za takimi opominj, pokrajina je umirjena, cesta gladka, razpoloženje v avtobusu veselo, pristrčno družabno, vso. pot ne brez smeha in pesmi.

V Resnu, središču sadja in sočivja bogate pokrajine, se do mile volje nazobljemo debelih črešnjev in marelic. Ko je drugod tolikšno pomanjkanje sadja, je tod vsega v izobilju po prav nizkih cenah. Sadeži sami po veličini in slastnem okusu pričajo o plodovitosti zemlje in milem podneblju. In ko po kratkem postaniku hitimo dalje in se nam v daljavi že pokaže Ohrid z ruševinami stare trdnjave nad nebeško sinjo jezersko gladino, povzame beograjska učiteljica pesem, pač najlepšo južnosrbsko narodno pesem, ki jo je mogla ustvariti deviško lepa in nežna liričnost ohridske pokrajine, pesem o Biljani, ki je belila platno na ohridskih izvirih in se razhudila, ker so ji beograjski trgovci z vinom na poti tod mimo pohodili belo platno. Bili so voljni plačati škodo z vinom in rakijo, toda Biljana si je izbrala za plačilo nekaj boljšega: mladeniča, ki je vodil karavano, nosil fesič na oko in je Biljano gledal pod oko... To se je razigrala naša družba! Že smo se bližali mestu, ko je pesem utihnila in je spovednik ves ginjzen zagotovil pevki četrtinski popust na povratku.

Še stoji pri vhodu v Ohrid velika

Soče nekoliko za Solkanom, v bližini slovitega Soškega mosta. Doskega Marijinega svetišča. Višinska hodna postaja je ob vrhu svetogorzarazlika med obema postajama je 570 metrov, razdalja pa meri 1696 metrov. Uo 4 cm debelih vrveh, ki sta napeti med obema postajama, bosta istočasno vozila dva, nalašč v ta namen zgrajena vagončka v nasprotnih smereh. Vozičca imata prostora za 25 oseb. Vožnja bo trajala največ pet minut.

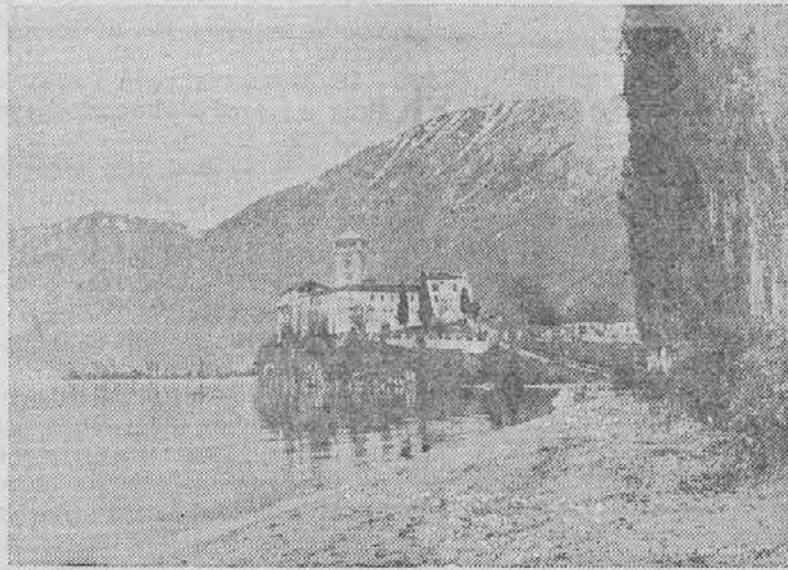
starinska platana Činar, kjer je v votlem deblu dovolj prostora, da posedi prijateljska družba v večernem hladu pri dobrem vinu ali črni kavi. V hotelu "Veliki Srbiji" tam poleg so še danes na glasu ribje pojedine, pripravljene na ohridski način; v topli večer doni tam pesem pevačice in brnenje tamburice. Čaršija je ostala skoraj neizpremenjena, srednjeveška. Zato pa je pristanišče popolnoma novo. Na levo roko, koder je včasih bilo pusto obrežje z revnimi bajtami, se danes širi prikupen park, ki ga podaljšujejo od leta do leta. Tod stoji zdaj za cesto vrsta novih, čistih hotelov. Ohrid postaja priljubljeno, ceneno letovišče. Strežijo nam za mizo na obrežju, od koder lahko vsak trenutek planeš v mlačno jezero. Ob večerih, kadar ne nagaja jug, ki zna poganjati k bregu valove kakor na morju, oš. lepim poletnih večerih, ko je mesečina razlita nad jezerom, starinskim mestom ob Ohridu in nad planinami, je ohridska pokrajina doživljaj, ki se vtisne v spomin s svojim edinstvenim čarom.

V prikuni, živahno ilustrirani knjižici je dr. France Mesesnel opisal Ohrid in jezero, starine in okolico. V zgoščenih stavkih je nanizana toliko gradiva, zlasti kar se tiče umetnostnih spomenikov, da se zavzet vprašaš, v kakšne vrhove bi bila pognala nekdanja srbska umetnost, če bi se bila razvijala svobodno, neporušena po barbarski invaziji iz Azije. V obupnem stanju je danes narušena bazilika sv. Sofije, najstarejši in najznamenitejši ohridski spomenik iz starokrščanske dobe, mučenica, ki je skozi turška nasilja in naposled še skozi potres in svetovno vojno ohranila dragocene plastične dekoracije, starinske freske. Pa ko se vzpenjaš iz muslimanske mahale Surijam proti trdnjavi Saraju, vidiš in čutiš, kako sta v Ohridu že strogo ločena dva svetova: propadajoči srednji vek z zanikrnimi stavbami, sam vase zamaknjen kakor obnemogel starec, tam pri jezeru pa nov, svež razmah, ki ga ustvarja današnja doba letoviščarstva in tujskega prometa. Cerkvica sv. Klimenta na hribu, ki je postala katedralna cerkev, ko so Turki spremenili baziliko sv. Sofije v džamijo, gospoduje v svoji zgodovinski skromnosti nad mestom in pokrajino, v kateri se sinjina jezera, zeleno polje s topoli in sivina bližnjih planin družijo v pesniški sklad. Kako tihotno je tod! Še mladež, ki nas spremlja, ni vreščava, kakor po drugih južnih mestih.

Gremo skozi ozke ulice, koder vdano čakajo svoje propasti stare patriarhalne hiše. Ustavimo se zdaj v tej, zdaj v oni cerkvi — ki se znatno skriva med hišami in je vendarle vredna obiska. In naposled nas v sončnem popoldnevu povabi zase nova cesta, izpeljana ob jezeru proti Sv. Naumu. Hitimo v avtobusu mimo Biljaninega izvora, kjer je danes napajališče novega ohrid-

skega vodovoda, slikovita občinska kavarna in znamenita hidrobiološka stanica, ribarsko središče za vse povodje vardarske banovine, uspešno vzgajališče ribjega zaroda, zlasti postrvi. Za nami je ostal spomenik 400 mladeničem, rekrutov iz Šumadije,

dja, zagorela dekleta se nam razkazujejo v svojih pestrih in čistih narodnih nošah. Vzpnejo se v serpentine proti vasi Trpezići. Peljemo se nad jezerom kakor po visoki galeriji. Šele pri vasi Lubaništu padamo proti slavnemu samostanu Sv.

Sv. Naum, samostan nadangela Mihaela, ob ohridskem jezeru, na jugoslovansko-albanski meji

ki so se znašli v Ohridu po porazu srbske vojske leta 1915. in jih je sovražnik poklal vse do zadnjega. Spešimo skozi značilno ribiško vas Peštano, koder počivajo ob bregu veliki, stabilni čolni, od platane do platane pa so razobešene mreže. Ribiči so na delu pri popravljanju oro-

Naumu. ki se nam pokaže na koncu peščene obale, zasenčene z vrbinjem in z dolgim drevoredom srebrenkasto zelenih, vitkih topolov.

Izlet k Sv. Naumu po novi cesti je vsekakor krona doživljanja v pokrajini, ki je nenavadno fin dragulj v zakladnici naše domovine. —dr.—

BOŽIČ JE BLIZU

Nakažite že sedaj Vaše dinarje ali lire

Ne oklevajte z denarnim nakazilom, ne čakajte na zadnji trenutek; posetite še danes BANCO BOSTON in pošljite Vaš Božični dar, koristujoč naš hitri način nakazovanja POTOM ZRAKOPLOVA. Nakazana vsota bo izročena Vaši obitelji v najkrajšem roku v gotovini brez kakih stroškov in odbitkov. Pozneje Vam bomo dostavili povratnico s svojeročnim podpisom prejemnika in označenjem dneva izplačila. V našem

Jugoslovanskem Oddelku

URADNIKI — STROKOVNJAČI Vas bodo hitro in vljudno postregli.

Naš način nakazovanja s povratno priznanico je hiter, varen in ugoden. Izkoristite se vedno z njim.

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99 — Bm 6. MITRE 562
Alsina 999 — Pueyrredón 175 — Bdo. de Irigoyen 1578
Avda. GraJ. Mitre 301 (Avellaneda), Córdoba 1223 (Rosario)

POVERJENJE — VLJUDNOST — SIGURNOST — BRZINA

Krojačnica

Kjer se izdeluje obleke po naj-novejši modi in zmernih cenah. Rojakom se priporoča

MARTIN TURK

24 de Noviembre 1915 - Bs. Aires

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA

Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu

Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer

LIMA 1217 — BUENOS AIRES

U. T. 23 - Buen Orden 3389

AKO HOČI' TE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMŠKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Že ske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

ZA POUK IN ZABAVO

N A Š I M O Ž J E

Fran Levstik

Martina Krpana poznamo vsi, saj smo čitali to povest že v ljudski šoli in tudi to vemo, da jo je spisal Franc Levstik. Ne bo odveč, ako prečitamo življenjepisa moža — trpina, pesnika, pisatelja, kritika, jezikoslovca in politika —, ki je mnogo pripomogel k razvoju našega slovstva in jezika v drugi polovici prejšnjega stoletja. Saj je on take-rekoče začetnik te književne dobe in je dolgo vodil s svojo sicer otro, a vendar stvarno kritiko vse tedanje slovstveno delovanje. Skozi njega so zrasli Stritar, Jurčič in Krsnik. On je mnogo pripomogel k razvoju Jenka, Gregorčiča in Aškercera ter posredno vplival na vse poznejše slovenske pesnike in pisatelje.

Rodil se je 28. septembra 1831. leta v vasi Spodnje Retje na Dolenjskem, pol ure hoda od fare Velike Lašče, kraj, ki nam je dal že več velikih mož, (na pr. Trubarja, Stritarja) in kjer se, po mnenju nekaterih, govori najčistejša slovenščina. Par let je hodil v velikokolaško šolo; pozneje je prišel v Ljubljano, kjer je stopil 1844 leta v gimnazijo. Napredoval je predvsem v jezikih in je posebno v slovenščini veljal za prava med dijaki. Že kot četrto in petošolec je pričel prve pesmi v "Sloveniji". A že tu se je pokazala njegova stroga kritična narava: svoje pesmi je večkrat predelaval, nikoli ni bil sam s seboj zadovoljen, a še manj z drugimi slovenskimi pesniki, ki so se po l. 1848 oglašali iz raznimi proizvodi. Napisal je tudi ter vprizoril v Alojzevišču, čigar gojenec je bil, dva dramatična prizora. Ker je zapustil gimnazijo brez mature, ni mogel na vseučilišče. Vstopil je v nemški viteški red, ki ga je l. 1854 poslal na Moravsko v Olomuc na tamkajšnje bogoslovno sešišče. Medtem je izšel v Ljubljani droben zvezek njegovih "Pesmi" (1854), ki jih je mladina navdušeno prebirala. Gimnazijski katehet jih je smatral za pohujšljive ter je dosegel, da so bile prepovedane in odvzeti vsi izvodi dijakom. Vrh tega so naznanili Levstikovega muštro bogoslovnicu, kjer se je poleg drugega učil tudi češkega jezika.

Naslednja leta se je preživljal kot domači učitelj, bil je v raznih službah, ki niso bile stalne in tudi počivo plačane ne. Leta 1861 je dobil tajniško službo pri tržaški "Čitalnici", a že leto kasneje je urejeval v Ljubljani Vilharjev politični list "Napravlj", ki pa je kmalu prenehal. Ker je državno pravdnistvo napravilo težbo proti uredniku in lastniku ter je sodišče oba obsodilo. Nekaj časa potem je bil izbran za tajnika pri "Slovenski matici", a je moral tudi to mesto pustiti, ker tedanje razmere niso "Matici" dopuščale, da bi plačevala tajnika. Ob koncu 1865 je dobil uredništvo velikega Wolfovega slovensko-nemškega slovarja, kar je pa trajalo le par let (do 1869). Naslednje leto je na Dunaju izdajal list "Pavliho", a radi ostrih nastopov proti tedanjim razmeram v Ljubljani ni dobil naklonjenosti in podpore; zato je moral "Pavliha" kmalu izostati. Avgusta 1872 se je vrnil Levstik v Miklošičevo pomočjo v Ljubljano kot skriptor licejske knjižnice. Za politiko se ni več bri-

gal; bavil se je z mladinskim slovstvom ter je popravljaj svoje pesmi in se poglobil v slovensko slovstveno zgodovino, dokler ni 1835 duševno obolel. Iz hudih muk ga je rešila smrt 16. novembra 1887. Drugo soboto bo torej obletnica njegove smrti.

Ob času Levstikovega nastopa sta stala v ospredju slovenske javnosti, politično dr. Bleiweis in slovstveno pesnik Koseski, zelo konservativna moza, ki sta bila toliko v političnih kolikor v vseh drugih vprašanjih brez vsakega določnega cilja. Dr. Bleiweis, sicer zelo praktičen mož ni imel smisla za visje književne potrebe in tudi politično pod njegovim vodstvom ni prišlo do tistega razmaha, ki so ga tedanje razmere zahtevale, še posebno, ker ni dovolil nikakšne kritike v javnem delovanju. V to mrtvilo je planil mladi in idealni Levstik ter začel vsestransko delovanje, predvsem književno. Grajal je tedanje pesnike, ki se ubirali stopnje za Koseskim, "pesnikom praznih ter puhlih fraz", in ki niso poznali niti jezika. Pa je tudi z vrgledom pokazal kako je treba pisati in kje se je treba učiti jezika. Takoj ob nastopu so izšli trije njegovi spisi: "Napake slovenskega pisanja", "Popotovanje iz Litije do Čuteža" in "Martin Krpan", ki so tesno vezani med seboj. V prvem spisu obravnava napake tedanjih pisateljev; v drugem razlaga, da se je treba učiti jezika ob živem viru, to je od nepokvarjene govorice kmečkih ljudi — predvsem na Dolenjskem in Notranjskem; v "Martinu Krpanu" kaže, kako mora pisatelj obdelovati snov. "Učimo se jezika iz ljudstva"; "treba pisati za ljudstvo in zajemati iz ljudstva"; "pisatelj mora ljudstvo poznati mora vedeti kaj ljudstvo misli, kako govori in kako živi"! To so bile njegove zahteve v omenjenih treh spisih.

Tudi v politiki je s kritičnimi razpravami vršil v tistih časih zelo važno delo. Zastopal je odločno pravico Slovencev v javnem življenju. "Gimnu je bila popolna enakpravnost slovenščine in združena Slovenija; to je zagovarjal z vso silo in ostro nasprotoval politiki, ki so se zadovoljevali s trenutnimi uspehi. In to je bilo zanj usodno, ker s svojo, sicer vedno stvarno kritiko, se je zelo zameril tedanjim voditeljem, ki so mu zato dovolj grenili življenje, čeprav so priznavali njegove sposobnosti.

V življenju se je boril z bedo, čeprav je doživel sadove svojega delovanja: Politično se je ves slovenski narod strnil in na velikih ljudskih "taborih" zahteval svoje pravice; v književnosti je prišlo do presenetljivega razmaha; a jezikoslovno smo dobili po njem in njegovih naslednjih izmed vseh Slovanov najčistejši jezik. ip.

Laž in resnica v vzgoji

Starši mnogokrat tožijo, da so otroci lažniki. Vprašujejo, odkod se je njihova laž vzela in kako bi otroke odvajdili laganja. Če bi malo premislili in malo bolj opazovali, bi hitro našli odgovor na obo vprašanja.

Pedagogi vedno opozarjajo na preprosto dejstvo, da ne poznajo odraslega človeka, ki bi nikoli ne lagal. Kako bi naj laž ne zapredla tudi otrok, če ves odrasli svet laže? Odrasli celo delijo laži v najrazličnej-

še vrste, v dovoljene in nedovoljene, majhne in velike, socialne in nesocialne, nedolžne in zlobne, priložnostne in konvencionalne. Otrok ima prav tenak in natančen sluh in laž hitro opazi. Ne ve pa za razne stopnje in različne laži. Enkrat, dvakrat previdno poskusi uporabljati laž kot izgovor in ker mu uspe, postane laž priljubljeno sredstvo ne le za izgovore, ampak tudi za dosezanje vseh mogočih želja. Če starši torej vprašujejo, odkod se je laž vzela, je odgovor kaj preprost: od njih! Od vse odrasle okolice! Ko se oče zlaže materi, mati očetu, služkinja obema, starejši brat ali sestra, vse te morda "majhne" in "nedolžne" laži ne ostanejo otroku prikrite. Ali če se starši pogovarjajo o značih, jih obirajo do kosti in izjavljajo, da jih ne marajo, potem se pa pri srečanju kar cedijo od prilinjene prijaznosti, to otroku kajpak ne ostane prikrito. Le tega ne ve, da taki laži pravimo "konvencionalna" in da tako laže ves civilizirani svet.

Mnogokrat pa ni le tako, da otrok sliši lagati odrasle in starejše otroke, ampak ga tudi neposredno vzgajajo k laži. "Ne smeš mami povedati!" je tako neposredno navodilo k laži. Prav tako neposredno navodilo k laži je, če petletnemu fantičku naročajo, naj sprevozniku pove, da še ni štiri leta star. Ko sprevoznik pride, se otrok seveda zlaže. Zlaže se pa z odporom, ne morda zaradi tega, ker je to "laž" (saj moralno vrednotiti še ne zna) ampak zaradi tega, ker je taka laž zanj žaljiva, saj ima vendar že pet let in je ponosen na to, da bo drugo leto šel v šolo. Ko se pa fant drugi dan zlaže v svojo korist, mu pa premerijo hlače in ga proglašajo za "lažnivega" otroka.

Vzgoja sama je vsa prepredena s pajčevino starodavnih laži. Mama je "kupila" brata ali pa ga je prinesla štoklaja. Darila prinaša Miklavž ali Božiček in parkelj bo vzela vse poredne otroke. To so le kardinalne laži naše vzgoje, malih laži pa kar mrgoli. Vse te laži otrok prej ali slej spregleda. S kakšno pravico potem zahtevamo od otroka, da bi vedno govoril resnico, ko smo vendar sami že patentiirani lažnjivi, ki se svojih laži spleb ne zavedamo več?

Kdor torej noče, da bi otroci lagali, naj jih obvaruje laži. Naj jim vedno in dosledno odgovarja na vsa vprašanja le z resnico, tudi tedaj, če bi otrok morda odgovora ne razumel (sicer ga bo laž plašila še v spominu). Kdor noče, da bi otroci lagali, naj tudi sam vsaj pred njimi ne laže. Ker bo kljub temu poln vsaj konvencionalnih in socialnih laži (če na primer umirajočemu sorodniku pove, da bo še ozdravel), naj vsaj pazi, da jih ne izreče pred otrokom. Obiranje svojih bližnjih pred otrokom je tudi vsaj — nespodobno in nikakor ne more vzgojno učinkovati.

Že prej smo rekli, da otrok ne razlikuje raznih stopenj in vrst laži. Premlad in prenerazvit je še, da bi mogel moralno vrednotiti. Lagal bo le tedaj, če mu bo laž kakorkoli koristna. Laž torej meromo preprediti tudi tako, da jo napravimo koristno, potem izgubi svoj smisel in mora sama zamreti. To velja posebno tudi za tiste otroke, ki so "lažnivi" — čeprav njihova lažnost, ker je pač otroška, ni v ničemer zlobna, torej tudi ne nemoralna. Nekorišno pa laž ne napravimo v tem, da otroka za vsako njegovo laž pretepamo in ga zmerjamo z mano krilatice "Ladri laže, ta krađe", ki niti ne drži, temveč daje otroku le novo vzpodbudo, da bi mogel prav za prav tudi krasti... Če se proti otroški laži borimo le s tem, da laž samo preganjamo, ne bomo nikoli uspeli. Če bomo otro-

ku danes zaradi laži premerili hlače, se bo jutri zlagal zopet, le bolj prekanjeno, bolj previdno in svetlohinsko.

Proti laži se bo najbolj boril tisti, ki bo resnici dal pravo veljavo. Ne le, da bo resnico govoril in branil, ampak tudi otrokovo resnico bo spoštoval. Če pride otrok na primer blaten domov, ga bodo seve vprašali, kaj je počel. Če bo tedaj tepen, ker je prostodušno priznal, da se je pretepal s sošolci, si bo po sili staršev drugič izmislil, da se mu je spodrsnilo. Ko bo tedaj kaznovan zaradi blatnosti in zaradi laži, se bo naučil verodostojno lagati. Kdor hoče, da otrok govori resnico, ga ne sme nikoli kaznovati, če pove resnico. (Otrok je bil dovolj kaznovan že s tem, da je moral ves blaten prehoditi do vrhunske poti. Če bo moral obleko le sam snažiti, ga bo tudi to naučilo, da mora bolj paziti na obleko).

Ker je vzgoja v mnogočem zlagana, je otrok lažniv. Kjer odrasli lažejo, laže tudi otrok. Kjer je otrok kaznovan, če pove resnico, bo rajši lagal, ker je vsaj majhna verjetnost, da bodo starši verjeli njegovi laži — ali se vsaj delali, kakor da verjamejo. To so osnovne resnice okoli laži v vgoji. Obratna je pesem okoli resnice. Kjer resnico govore, tudi otroku ni treba laži. Kjer se vzgoja v vsem drži resnice, bo tudi otrok resnicoljubljen. Lagal pa nikoli ne bo, če ga ne bomo preganjali, kadar prostodušno prizna svoje porednosti. Otrok, ki mu laž ni potrebna kot nekakšno obrambno sredstvo, ne laže!

Mesto Baku

Ko se človek pripelje čez Kaspiško morje v Rusejji, misli, da bo prišel v veliko mesto, kakršna so sredozemska mesta. Toda takoj vidi, da je prišel v skoraj prazno pristanišče, ki se razprostira na robu velikega mesta, ki je brez vsakršnega rastlinstva. Saj tu nemorejjo rasti drevesa, ki jih z veliko muko gojijo na zemlji, katero so prinesli od daleč za majhne parke. Zemlja v Bakuju je tako vsa polna petroleja, da zamori sleherni bilki. Na lo, ki je sicer okrog in okrog modro, je pokrito z večnim dimom. Nad tistim delo m mesta, kjer so čistilnice ali rafinerije, se vali dim, tako da človek misli, da je kje velik požar, čigar plamenov ni moči nikoli videti.

Velikanska merska gladina, ki je polna sonca, dobro dene človeku. A nitar se naj nihče ne približa Bakuju z vlakom, ki se pripelje iz Moskve, zakaj to je isto, kakor da bi začel v puščavo. Okolica mesta je neke vrste pustinja, ki na njej ne raste ničesar razen neke trave, ki jo uživajo kamele. Ta pustinja je daleč naokoli pokrita z umazanijo močvirjem, na drugi strani je morje in v ozadju divje in strmo gorovje. Prav v ozadju so sesalke za nafto. Bolj in bolj ti udarja v nos smrad po petroleju. Vendar pa živi blizu tega, z nafto prenasicičenega ozenila.

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914). KOŽA: Krončni izpuhi, mozoljčki, Izpuščanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: hitra regeneracija po prof. Ciencelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevralgija, izguba spomina in šibkost. REVMATIZEM: kila, padus, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. GREVA: colitis, razširjenje, kronična za neka. GRLO, NOS, UŠESA vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLACEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI te edini te vrste v Argentini. — Lečenjajamčeno — Ugodno tedensko plačevanje.

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12 Rivadavia 3070 PLAZA ONCE

v prestolnici petroleja okrog milijon ljudi, ki se, govoreč o Bakuju, ponosno trkajo na prsi, češ: "Moja domovina".

Vendar se temu ni treba čuditi, zakaj ti ljudje imajo predvsem dosti godbe in pa krasne, tople noči, nimo tega pa je še drug Baku, peštra skupina starih hiš. Na vrhu obronka je trdnjava s starim gradom, ki je precej lepa stavba v arabskem slogu. Sezidana je bila v 15. stoletju in je z vasjo zvezana s podzemskim hodnikom, ki je dolg 25 km. Okrog tega gradu se razprostira stara turško-perzijska vas z ozkimi, vijugastimi ulicami in s hišami, ki imajo ravne strehe in široke balkone.

Dalje se razprostira staro mesto, ki je bilo sezidano v dobi carjev, in še dalje novi del mesta, kjer je toliko rdečih zastav in izveskov, da človeka kar oči bolijo. Ta del mesta je sezidan na obronkih in se razprostira prav do "gozda" sesalk za nafto. Podnevi ti je lahko spoznati vse tri dele mesta, a noč izenači vse v tej čudni in vročekrvni prestolnici. Zakaj, čim se na nebu prikažejo prve zvezde, se ves Baku zablesti v električni razsvetljavi in z vseh teras in hiš zadoni godba. Množice se kar tarejo po raznih barih in gostilnah in uživajo godbo in pijačo.

Človek bi dejal, da zemlja okrog Bakuja še ni dobila svoje dokončne oblike. V poslednjih devetih stoletjih se je merska obala nunižala, pa se je spet dvignila za nekaj metrov. Vedno nastajajo in izginjajo otoki. O nekem otoku pravijo, da nima več ko 50 let.

Izviri nafte so ob morskii obali, 60 km od mesta. Nekoč so bili ob obali studenci, kjer je bila voda pomoešana z nafto. Zdaj je vse to izkoriščeno, in da bi dobili ljudje še več nafte, vsak dan poskušajo odriniti morje. Da bi šlo to delo hitreje od rok, vrtajo kar v odprtem morju v zemljo, dve sto metrov daleč od brega. Človek stopa med temi stolpi kakor po gozdu z močvirnatimi tlemi, ki so vsa pokrita s črno in blestečo se nafto in se spotika ob neštivilne cevi, ki se zvijajo po tleh kakor debele kače.

V tem strašnem mestu skoraj da ne vidiš nič ljudi. Prej jih je bilo več, ker je bilo potrebnih petnajst do dvajset ljudi, da so izvrtali po en izvrek in črpalko so bile ročne. Zato je bil kraj gosto naseljen z ljudmi, ki so morali delati v tem smrdljivem ozračju. Zdaj je za vrtnanje potrebnih trikrat manj ljudi, in električne sesalke delajo kar same. Te neprestano dvigajo in povešajo svoje jeklene roke. Čudovit je ta prizor za tujega človeka. Vsi ti neštivilni roboti stoje na svojih črnih nogah, enakomerno udarjajo in se tresejo po vsem truplu. Pod nadzorstvom nekoliko ljudi, s približno 10 tisoči lesenih in jeklenih robotov črpajo "črno zlato" iz zemlje, kjer ne živijo ne ptice ne rastline. Ti maloštevilni ljudje imajo poseben obraz, ves strog je in neobčuten. Na ulicah jim sonce še daje živ izraz. Toda v rafinerijah, kjer je natrpanih do 100.000 delavcev, ki večno vdihavajo dušične pline, ali na naftinem ozemlju s strupenim ozračjem, tam človek skoraj ni več človek, temveč postane pravi suženj, ki je privezan na svoje delo.

Toda zemlja vsak dan daje svoje bogastvo. Skoraj vsa proizvodnja nafte sovjetske Unije, to je okrog 30 milijonov ton, prihaja iz tega kota zemlje, ki je oddaljen okrog 150 km od perzijske meje. Poglavitno bogastvo Rusije leži tako rekoč na pragu Perzije.

KADAR IŠČETE SLUŽBE obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič DORREGO 1583 — Gs. Aires U. T. 54 - 3588

Trgovina čevljev BELTRAM

Vsakovrstna izbéra čevljev in copát.

Dto. Alvarez 2238 — Paternal Buenos Aires

SLJIVOVICA ŽGANJE PELINKOVEC VERMUT Zlatko Badel Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A. U. T. Olivos (741) - 1304

Krojačnica "Gorica" Franc Leban WARNES 2191 Bs. Aires Nasproti postaje La Paternal

En košček doma

Marsikdaj beže človekove misli čez daljna morja in pogledavajo čez slovenske holme in bregove. Plovejo čez travnike in polja, pozdravljajo zgodnje kose in grabljeve v belih predpasnikih, se pode skozí gozdove, mimo lip in hrastov...

Nekaj mehkega se zbudi v duši v takih trenutkih in človek doživi, da je v človeku nekaj več in nekaj višjega, kakor želja in potreba po tistem, ki hrani telo in ga oskrbi z vsem potrebnim.

So ljudje, tudi med našimi je nekaj takih, kateri niso zmožni, da bi prodrli v globino duše. So kakor šmrlji, ki okorno brnijo iz cveta na evet, toda vedno najdejo le tiste cvetove, ki z glasno kričečo barvo vabijo, ne najdejo pa onih skromnih cvetkov, ki so manj kričeči, pa nemara mnogo bolj medeči...

Kino, plesišče, športni nastopi, šumne gostilne, drveči plesi, to se jim zdi najvrednejša vsebina življenja in kadar imajo kak prost trenutek, tjakaj jih potegne. Nikdar nimajo časa, da bi prislunili klicu srca, ki premmogokrat ostane prazno in razočarano nad truščem in dirindajem... To so ljudje, ki ne znajo brati niti v lastnem sreju, kar je tam zapisano, ki ne razumejo klika lastne duše, prav tako pa tudi ne seveda niso nikdar dosegli tega, da bi znali brati v knjigi božjega stvarstva. Drevje vidijo... kako bi ga ne, če se lahko vanj zaletijo. Toda ne vidijo nič drugega kot nekak stvor, ki v svojem času daje prijetno senco, porabno streho, drugekrat pa nevséčno vsiplje potniku na glavo deževne kaplje!...

Gledajo lepo obdelane vrtove, pa ne vidijo cvetja, ne čutijo prijetnega vonja, ne doživljajo sladke pesmi, ki dehti iz zelenja in cvetja. Zanimajo jih nemara le, kolika je vrednost tistega sveta za stavbišče ali za zabavišče... Tak je moderen človek, ki je pobegnul iz narave in se zakopal v zidovje, ki je zapravil srčno harmonijo.

V njegovem stanovanju nemara najdeš lepo opravto, tudi kako spodobno in okusno sliko, ki predstavlja kar odlomek božje lepote raztresene po širni zemlji, toda vse tisto je okostenelo, nemara zgolj slučajno.

Malo pa je tistih, kateri najdejo v svojem stanovanju prostora za kak evetlični lonec. Tudi najdeš kje kaklega kanarčka... Toda vse to nikakor ni še dovolj za dokaz, da ni večina ljudi popolnoma zmaterializirana. V vsaki hiši bo med mnogimi že še kdo, ki ima v svojem sreju še kako nežnejše čustvo, katerega ni sama poltenost in uživanjaželjnost.

Kakšno modrovanje je to, bo postal neoljen kak bralec. Pa, mislim, da lahko mirno rečem, da tistega gornja sodba ne zadene, ki bo prebral vse do semkaj, kajti nekaj želje, da najde resnico, je gotovo v tistem, ki še ni z nevoljo odložil tega spisa.

Mnogi premnogi naši ljudje so dokazali, da še niso odmrli vsemu, kar je lepega, ker so pobegnili ven iz visokih zidov in so si postavili lastne domove v zavetju senčnega drevja med evetjem in zelenjem... Saj to je ravno značilna poteza slovenskih hišic v tej deželi. Marsikdaj sem vesel, ko najdem prav vzorne domove, ki so v ponos družini, ki tam prebiva. Že marsikaj sem na svojih potih doživel, tega pa menda še ne, da bi mi pokazali vrata v kaki hiši, ki nosi pravo podobo slovenskega cvetnega doma. Nasprotno. Vselej me prijazno sprejme. Kjer so mi pokazali mrzke obraze, tam nisem videl nikakega cvetja ne pred hišo ne za hišo...

Oni dan me je zanesla pot na Florido. Drugekrat smo že rekli: "Cvetroč"... Saj smo oni dan vsadili tam tudi eno novo evetko! Malo Ančko dr. Kjuderovo smo krstili. Na božji vrt smo usadili drobno punčko, belo oblekeo nedolžnosti smo ji nadeli in lučko svete vere smo ji prižgali. Krstili smo jo. In kako spoštljivo se je deklček obnašal, čeprav ima šele dva meseca... Ančka Marija že razume, da so božje stvari nekaj vredne, in jih je treba spoštovati.

Malo Ančko smo krstili, potem smo pa stopili na njen dom.

In tisti dom je spet potrdil še na prav poseben način, da je Florida slovenski cvetroč. Tam blizu, koder domujeta Škrbec Andrej in Maks, Kerševan in še drugi, si je postavil tudi dr. Kjuder svoj dom. To je pa

zares "dom". Že od daleč se ti prirazno smehlja nasproti streha iz rude- dečke opeke in bela hišica iz primorskih brd.

Ni še dolgo, ko je bilo tam selišče za mravlje in sosodne kokoši; sedaj je pa med ograjami ozelenela sveža pomlad. Zaevetele so geranije in fuksije, zardeli so nageljni, modra plavica se smehlja iz gostega grmička, vrtnica že pleza gori proti soncu, da si poišče čudovitih barv. Lehice krompirja, rediča, korenja, koromača, čebule, solate, zelja, repe, graha, fižola... kdo bi vse naštel, kar je pridni gospodar skrbno nasejal in kar pridna gospodinja skrbno zaliva in goji.

In tole tukaj poznate gospod Janez? me je vprašal gospodar.

Gledam, gledam. Saj človek se še komaj spozna na rastlinje.

Menda bo oreh, če prav vidim.

Da, oreh je in tamle drugi. Že sem dvomil, če bo kaj, sedaj sta pa že oba gotova, ker sta oba pognala.

In tole tukaj poznate?

Mal hrastiček si je tudi našel prostora v vrtu. Kdo ve, če ne bo presesno stal s toliki sosedi, kajti orehi in hrasti se radi ne široko raztegnejo.

Kje bo pa za lipo kaj prostora, sem se pozanimal.

Da, tudi lijo bomo imeli. Letos je nisem mogel najti primerne. Menda jih jako kupujejo in tako sem našel sama slabotna drevesca, ki pa mi ni bilo po volji. Pa to ni naša slovenska lipo, ki te klime ne prenese. Lipa iz Severne Amerike je primernejša in drugo leto jo boste že videli v mojem vrtu, če Bog da.

Tole poznate? Tole drevesce?

Le kaj bi bilo. Gledam, gledam. Kakor češplje ima sadove.

Saj je. Češplja je! Tole je pa višnja...

In tole breskev in tole limon... tako sva odkrivala po vrtu nove in nove stvari.

Kaj pa mravlje? Ali vam nič škoda ne narede?

To je nesreča te dežele. Toda tudi mravlje imajo sovražnika, ki jih ugonobi. Na tem stavbišču je bilo veliko mravljišče, ki smo ga zalili z vodo in petrolejem. Ko je potem prišel petrolej na vrh, ko je bilo mravljišče polno one mešanice iz vode in petroleja, je prineslo iz gnezda na stotisoče belih jajčec. Sedaj

je ta vrt čist, toda na nesrečo imamo tamle in tamle prazna zemljišča, ki so vedno kottišča te golazni. Kadar pa kako mravljo zasledim, sem pa kakor Diogenes, ki je po Atenah z lučjo iskal — ljudi. Če je po noči ali po dnevi, tako dolgo sledim, da najdem, kam pelje mravljinca pot. Potem jim pa dam piti petroleja, da ga imajo enkrat za vselej.

Kaj pa druga golazen? Ali je ni.

Pa še koliko! Saj so sosedge tako nemarni. Niti tolko se mu ne ljubi, da bi iz svojega drevja pobral bube in ličinke.

Da, taki so ljudje, kot smo imeli tudi tam doma kakoga soseda, ki se je norčeval iz nas, ko smo šli na vse zgodaj zjutraj v boj proti hrošču. To so ljudje, ki nimajo nobenega socialnega čuta, kateri nikoli ne store nobene stvari, ki ni samo v njihov oseben prid. Na soseda prav nič nečejo misliti. Ne manjka takih sosedom, ki znajo pritegniti kako sosedovo kokošo, ki potem brez sledu zgrine; tistih sosedom je pa malo, ki s svojim namenoma tako gospodarijo, da more biti tudi "stričevim" kaj v prid (tako sem se domislil marsikatero zgodbo, o katerih vedo marsikaj naši ljudje tukaj. Marsikje že sem zvedel, da vničujejo sosedove mravlje njihov vrt in... ni pomoči. Med ljudmi je tudi grde škodoželnosti in zavisti.

Saj pravim, gospod Janez! Premalo smo kristjani ljudje, preveč pa egoisti. Pa kako naj bomo kaj boljši, če pa nobene cerkve nimamo, kjer bi nam kdo kaj božjega povedal. Kar na delo gospod Janez! tako je nadaljeval dr. Kjuder. Tukaj rabimo cerkve in faro. Kar na nože, kar do škofa, pa boste napravili cerkev in faro, jaz pa se bom potrudil, da poskrbim za lepo petje, kaj se vam zdi.

To je pa malo preveč zame samega. Potem ne bom nikogar več obiskal in se bom zakopal v svojo faro. Kadar dobim kakoga poročnika, se bi pa že mislilo na kaj drugega. Zakenkrat pa...

Glavo staviš, da ne uganete, kaj je tole, mi je gospod doktor pokazal neko zelišče. Ni še dolgo, ko je prirnilo iz tal, zato pač še ne more imeti svoje polne oblike. Nisem se usodil dati imena rastlinici.

Ihren je to! Le pogledjte ga!

Zares. Pravi hren! Pa ta stvar ni tako enostavna. 30 cm globoko sem ga zakopal, kajti če bi ga vsadil pod vrhom, naredi samo pirje, korenine pa nič. Takole smo pa pregoljufali in je moral tri mesece delati preje korenino; šele te dneve je prišel na dan in imeli boste tudi priliko, da ga boste pokusili.

Takole! Zares nekaj prijetnega je človeku, če najde tak vrtiček, ki je tako polen spominov iz domače hiše. Tam v kurniku so se "menile" kokoši, ki so se spravljale k nočnemu počitku, na nebu je gorela večerna zarja, ki je napovedala deževno noč.

V hiši pa nas je čakala hrastova miza in klopi po slovenski meri in iz jugoslovanskega hrasta delani.

Naravno, da smo bili tudi veseli in se je naša pesem glasila, ko smo sedli k mizi.

Mala Ančka je pa pridno spančkala. Saj je pod dobro streho in še svojega angeljčka ima, ki jo varje!

Janez Hladnik

Cerkveni vestnik

17. nov. Maša na Paternalu za Ivana Turk. Molitve na Avellanedi.

23. nov. Maša na Avellanedi za Frančiško Repič. Molitve na Paternalu.

Na Avellanedi se vrši 17. nov. popadne društveni sestanek, da se člani "Slovenske Krajine" razgovore o načinu ureditve socialne podpore, ki bo pristojala članom z novim poslovnikom letom.

Sedaj smo v Marijinem mesecu. V vseh cerkvah se vrše šmarnične pobožnosti. Prav je da se tudi vi, pozanimate za to, če je prilika, da se udeležujete te pobožnosti, ki se vrši vsak večer in vsako jutro v skoro vseh cerkvah.

V Lujan letos ne bomo šli. Pač pa smo določili kot nadomestilo za ljubansko romanje enodnevno romanje v San Antonio de Padua, ki se bo vršilo 12. januarja, za kar opozarjamo že sedaj, da ne bo koga potem novica presenetila prepozno.

Janez Hladnik

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 204

Razen tega vidim veliko rdečo črto!

Ne vem, ali škrlat ali pa kri? Morda je oboje.

Vidim, da se boš razvila v izredno lepoticco, vidim, kako krotiš divjega in ognjevitega konja.

On se upira, udarja s kopiti po tleh, noče te vreči na tla, — toda ti si njegova gospodarica in ga prisiliš, da poklekne pred teboj!

Reci mi svoje ime, otrok moj, — da si ga vsadim v svoje sree, da ga nikoli ne pozabim, — ker slutim, da ga bodo nekoč milijoni imenovali, ponižno in poslušno, kakor pač izgovarja človek ime svojega gospodarja!

Imenujem se Katarina, — je odvrnila mlada princeza v svoji otroški nedolžnosti in je le malo razumela, kaj ji je ciganka prorokovala.

— Katarina, — zamrmra ciganka. — Mala Katarina, nekoč boš velika Katarina!

Ko je izrekla te besede, je odhitela proti neki.

Ni je hotela slišati, ko jo je Katarina klicala nazaj, ker ji je namreč hotela pokloniti denarja.

Katarinini starši pa so preživeli medtem nekaj strašnih ur.

Oče je poslal na vse strani po petdeset vojakov, ki jo naj bi iskali in ko so jo starši naposled zagledali, so jokali od veselja.

Niso je karali, srečni so bili, da se je njih otrok vendarle vrnil. Katarina jim je nato pripovedovala o svoji pustolovščini v gozdu in je povzela, da jo je ciganka pripeljala domov.

Njena mati se je zelo prestrašila, ker je bila prepričana, da so cigani hudobni ljudje.

Takoj je začela prositi Boga, naj odvrne čarovnijo, s katero je ciganka začarala njeno Katarino.

— Ne mamica, — je rekla Katarina, — to je bila dobra ciganka, ona mi je prerokovala lepo bodočnost.

— Kaj ti je dejala? — jo hitro vpraša mati.

Tudi oče je bil radoveden, kaj je ciganka prorokovala.

Toda ko je Katarina povedala, kaj ji je ciganka vse rekla, so se starsi presenečeni spogledali.

Oče potegne iz žepa neko pismo, ki ga je dobil pred nekaj dnevi.

Pozneje, mnogo pozneje je zvedela Katarina, da je bilo to pismo od pruskega carja Friderika Velikega, ki se je za njo vedno živo zanimal.

V tem pismu je javil Friderik staršem mlade Katarine, da je njegova želja, da se Katarina poroči z ruskim prestolonaslednikom in da bo vse storil, da se uresniči ta načrt.

Dve leti pozneje se je vršila po roka princeze Katarine z ruskim prestolonaslednikom.

Ko je stopala s svojim ženinom, oblečena v belo poročno obleko, okrašena z ozkim diamantom, po stopnicah velike katedrale se je spomnila cigankinega prerokovanja.

Nato se je spomnila skrivnostnih besed lepe, mlade ciganke.

— Ruska prestolonaslednica! — ji je šepetal neki glas.

Toda zakaj ne carica?

Zakaj bi bila druga v tej mogočari državi?

Ne, ne, jaz hočem biti prva!

Mala Katarina mora postati veika!

Tako je živela v njej cigankina čarovnija, postajala je večja in mogočnejša, dokler ni naposled izpolnila celega njenega življenja.

Naposled se je odločila, za ono rdečo črto, ki ji jo je ciganka omenila takrat v gozdu, — za ono rdečo črto, za katero ni vedela, da je po-

meni škrlat ali pa kri.

Sedaj, v trenutku največje nevarnosti, se je Katarina vsega tega spomnila.

Sedaj je še enkrat preživela v duhu prvo poročno noč, ki ji je prinesla samo razočaranje in grozo.

Ko ga je prvič videla, ko je spoznala usodo, ki jo čaka, ji je kri zastala v žilah.

Spominjala se je odurnega ir ogabnega človeka z grdim obrazom ki je razodeval vsu njegovo grovost in brutalnost.

Ogromna njegova glava je tičala na robatem in nerodnem kmečkem truplu in je tako še bolj odbijala ljubezen, kakor pa da bi mogla privlačiti mlado deklico.

Toda, ali sme princeza vprašati za ljubezen?

Ali sme princeza poslušati svoje sree?

Oh, najrevnejša meščanska deklica, kmetica, beračica, ki hodi od hiše do hiše in prosi za miloščino, je svobodnejša kakor pa princeza.

Ona lahko vsaj svobodno izbira, ko gre za to, da si izbere moža in tovariša za življenje.

Če pa je mlada deklica knežjega rodu, če je princeza, se mora prodati, ker tako zahteva politika in dobrot države.

Tako so tudi Katarino prodali.

Proti svoji volji je postala ruska prestolonaslednica, — v času, ko je bila skoraj še otrok.

Katarina ni našla pri svojem možu one blaženosti, ki ga pričakuje mlada žena od svojega ljubljeneega — ki jo pričakuje z deviško srmežljivostjo, morda kot odškodnino za to, da so minile lepe mladostne sanje, ker je sedaj žena in bo poznala je mati, ki mora razumeti resnobo življenja.

Toda Katarina se je morala že prvi dan grenko razočarati.

V prvi poročni noči ji je pripovedoval njen soprog Peter, da je za-

ljubljen v neko mlado dvorno damo.

Salil se je in pripovedoval surove pripovedke ter zahteval od svoje mlade žene, naj mu svetuje, kako bi osvojil dvorno damo. (Zgodovinska dejstva!)

Pri tem se je privil k njej, ki je hrepenela po ljubezni, poljubih in nežnosti, — ki je pričakovala s svojimi nedotaknjenimi šestnajstimi leti velik dogodek — prvo ljubezen!

Toda vse, kar je doživela, je bilo za njo ogabno in odurno.

Edino njeno veselje in razvedrilo v prvem letu njenega zakona je bilo to, da se je igrala s svojim možem z malimi topovi in svinčeniimi vojakki.

Peter jo je silil k igri.

On je bil polblazen in se je kakor otrok zabaval z igračkami na tleh.

Njuna družba so bili: lakaji in logarji, ki so Petru pravili "ti" in si dovoljevali napram njemu najdrznejše šale.

Neko noč je prišel pijan v njeno spalnico.

Katarina se je delala, da spi, ker ni mogla prenašati njegovega ogabnega milovanja.

Toda on je potegnil odejo z nje in jo začel pretepsti s pestmi, tako, da je morala nekaj dni ostati v postelji.

Ali je bilo torej čudno, če je koprnelo njeno izmučeno in nesrečno sree po dobrem in iskrenem prijatelju?

Takrat je spoznala nekega dne Gregorja Orlova.

On je bil v tistem času neznamen, preprost častnik, ki ga je opazila Katarina nekega dne skozi okno svoje sobe.

Bil je lep, smel in zelo predrzen.

Njegova smelost je bila tako velika, da je nekega dne stavil svoje življenje na kokco s tem, da ji je vrgel skozi odprto okno pisemce,

privezano na kamen.

To pisemce je vsebovalo priznanje ljubezni.

Toda Orlov se ni brigal za to, kaj se bo z njim zgodilo.

Ni se vprašal, če bo prišlo pismo v prave roke, — ni se bal, da bo kdo nesel pokazat njegove vrstice carici Elizabeti, ki bi predrzneza gotovo kaznovala s smrtjo, ker se je drznil pogledati rusko prestolonaslednico.

Toda Orlov je bil srečen.

Pismo je prišlo v Katarinine roke.

Ko je prečitala njegovo strastno izjavo, je bila srečna, ker je tako uboga in tako sama v tej veliki carski palači.

To je bil vzrok, da mu je odgovorila.

Takrat ni niti slutila, koliko nesreč ji bo povzročil ta Orlov.

Kmalu si jo je popolnoma osvojil.

Morala je delati to, kar je on želel in to tem bolj, ker je bil Orlov energičen, odločen in človek železne volje — in ker je ravno takrat potrebovala takega moškega.

Mnogi ljudje so ji začeli šepetati, da bo morala ona vladati namesto njenega moža Petra.

Vsakdo je bil prepričan, da bo Peter pahnil Rusijo v bedo, nesrečo in propast.

Česa naj pričakuje država od človeka, ki ga morajo sluge vsako noč spraviti v posteljo in ki se ni znal pečati v nobeno drugo stvarjo, razen z igro s svojimi svinčeniimi vojakki, in ki je netil požar v hišah svojih podanikov samo zato, ker ga je požar razveseljeval!

Katarina je čutila, da je poklicana, da postane carica.

Da, ona je hotela nositi rusko carsko krono, — hotela je osrečiti ta ubogi in nesrečni narod, — sklenila je, da se bo proslavila in da bo nje-

Franjo Neubauer:

Ko nevihta grozi...

Oblačje gosti se, temni se, grozi, kot težki volovi grmi in bobni.

Klasovi zorijo in zibljejo se, drug k drugemu plaho nagibljejo se.

Pred grozo se smrti objeti želé, nemirni jim vzdihni in prošnje drhté.

Zvonenja zagnal se preplašen je glas, roti in poziva k molitvi vso vas.

Pogledi vaščanov v višavo strmé, bojazen jim sklepa koščene roké.

Molitive rotijo Vladarja sveta, naj točo odvrne od njiv in poljá.

Naj strele ognjene ustavi udar, konča naj vihar!

Pogledal z višav je Gospod milostljiv — in zrak je, soparni ohladil naliv.

Utrujeni v linah zvonovi molé, dviguje se klasje od blatne zemlé.

In up se oživlja, prej plah in pobit, ko zarje večerne smehlja se mu svit.

no ime z zlatimi črkami zapisano v zgodovini človeštva.

Ta cilj je mogla doseči le s silo. Kajti, ko bo carica Elizabeta, ki je bila bolna, umrla, bo pripadla ruska ca ska krona njenemu možu Petru III.

Od te a trenutka, ko je sklenila, da s svojo svojila prestol se je začela pripravljati za svoj visoki poklice.

Že je izbrala ljudi, ki ji bodo pomagali vredi s prestola njenega moža Petra III., nakar bo sama zasedla prestol.

V prvi vrsti jeračunala na Gregorja Orlova, ki je bil dovolj energičen in brezobziren — in ravno takega človeka je potrebovala za svoj načrt.

On je delal neprenehoma zanjo. Posrečilo se mu je, da so prestopili na njeno stran gardijski polki, — posrečilo se mu je, da je bilo v tajnih skladiščih dovolj orožja in municije, pogaja se je z ministri, katerim je nam raval zaupati svoj načrt.

Z eno besedo, Katarina je se morala zahvaliti za svojo carsko krono in žezlo edinole grofu Gregorju Orlovu.

Končno je carica Elizabeta umrla. Peter je postal vladar.

V kratkem času svojega vladanja je toliko škodoval državi, da je imela pozneje Katarina mnogo dela, predno je vse popravila.

Katarino je njen mož žalil in mučil na vse načine.

Postopal je tako z njo, da so se tuji diplomati na dvoru naravnost zgražali.

Nekega dne — dvor se je ravno nahajal v Oranienbaumu — je zvedela Katarina iz zanesljivega vira, da je njen mož Peter sklenil, da jo bo dal zapreti v temno ječo.

Istega dne jo je prisilil, da je pripela lastnoručno njegovi ljubici, igralki Voroneov Katarinino kolaj-

Mladinski kotiček

Janez Flander:

Očetov obisk

Dijak Mirko se je v majhni podstrešni sobici opiral s komolecema na mizo in bral neko knjigo. Bil je miren, le včasih se je na njegovem blestem, s črnimi lasmi obsenčenem obrazu pojavila lahka zaskrbljenost. "Tri je že ura in ga še ni," je zavzdihnil, ko je slišal biti cerkveno uro; nato je ponovno vzel v roke neko pismo, da bi se prepričal, če ni zamenjal datuma. Pismo je predvečrajšnjim prišlo od doma, oče mu je pisal, da ga obišče. Ko je Mirko pismo prvič prebral, kar ni mogel verjeti, da bi oče prišel tako daleč, potem pa se mu je zdelo, da je s pismom priplaval v njegovo tesno, po plesnobi zaudarjajočo sobico diha oddaljene sreče, topel sončni žarek z zeleničih trat. In kaj tudi ne, saj ga je pismo spominjalo ljubeče matere in od dela utrjenega očeta, budilo spomin na brata in sestrico.

Pismo mu je pričaralo pred oči sliko najdražjih bitij, ki mu sicer niso mogla dati denarja na pot, a so mu dala nekaj drugega, kar odtelita vso bogastvo; dala so mu ljubezen. Kogar pa na življenski poti spremlja ljubezen blagih src, tak premore vse.

Tako je Mirko tisto popoldne pričakoval očeta. Med učenjem se mu je podobno utrinku porodila misel na dom, zažarela v vsem sijaju, potem pa, kakor je prišla, izginila v večnost. Prav kakor bi se ustrašila tišine, ki je kraljevala v sobi in ki je bila danes Mirku nekam zoprna. Čakanje v takem miru mu je bilo težko in ni bilo nič čudnega, da je očetu ob njegovem prihodu kar padel v naročje.

"Očka, ste vendar prišli! Mislim, da vas ne bo."
"Glej ga, dvomilivec! Kdaj pa še nisem izpolnil o'ljube! Večja verjetnost bi bila, da tebe ne dobim doma."

"Očka, kaj si mislite! Mar je v mestu kaj lepšega mimo vas, kadar me obiščete? O, takrat se je moja mrzla in temna sobica spremenila v kraljevski grad!"

"Hvala Bogu, nisi se spremenil," je dejal oče, postavil kovčeg na stol in začel zlagati iz njega, kar je prinesel; nato je nadaljeval: "To ti pošilja sestra Cilka, to bratec Jože, z materjo sva ti pa pripravila zimsko spulnjo, da ti ne bo mraz." In zlagal je na mizo še jabolka in druge dobrote.

"Oče, kako ste dobri!"
"Eh, kaj bi, le zvest nam ostani tudi za naprej!"

"Nikar ne dvomite! V moji duši je še vedno živa slika domačih travnikov in rojstne vasi. Misel na dom, misel na ono skrito, preprosto in neomadeževano življenje me varuje pred hudim in mi daje moč, da zmagam v življenski borbi."

"Mirko, če si govoril iz duše, potem sem te vesel."

"Jaz pa sem vesel vas in sem ponosen na rojstni dom, čeprav je tako majhen in reven."

Mogoče bi bila še dalje na dolgo in široko govorila o vsem, kar se je radnje čase dogodilo doma, ko bi se ne bila le prehitro približala ura očetovega odhoda. Ko se je oče v mraku vračal, ga je Mirko spremljal. Bil je žalosten zaradi slovesa po tako kratkem sestanku in še, ko je videl, kako je oče stopal trudno in s sklonojeno glavo. Na ulici, ko se mu je iz vseh izloz b režalo bogastvo v obraz; je začutil ob očetu težo moreče revščine. Kolikokrat je prejel šel to mimno in se ni zmenil za nobeno stvar; toda nočoj je vse to drugače doživil. Videl je, kako čudno se je v svetlobi električnih žarnic očetova obleka odražala od oblek bogatih meščanov. Kako si je v tem trenutku zaželel, da bi imel veliko denarja, da bi očetu kupil novo obleko, če vlje in avto navrh, da bi očka lahko domov peljal. Kmalu pa

se je zavedel, da so take misli le sanje; pred njim je zrasla kruta resničnost. V odsvitu mestnega razkošja je še vedno videl svojega očeta v preprosti in revni obleki in slišal njegov korak, kako je drsel po tlaku. Mirku je bilo hudo, vendar se je čez nekaj časa potolažil. Na misel mu je prišlo, da marsikdaj razkošje pokriva gniloba, pod očetovo hrapavo, in revno zunanostjo pa je bilo čisto in limbeče srce. V srcu mu je zaigralo, dvignil je glavo. Kar so ga kakor strela zadele besede: "Glej ga, hribovca, kako kraca!" Mirko se je ozrl in opazil majhno mestno oné, ki se je norčevalo iz očeta. Kri mu je vzkipela, stisnil je pesti in hotel obračunati z zasmevalcem, a zadržala ga je očetova roka. Pri tem pa je oče s komolecem butnil v mimoidočo gospo.

"Oh ti kmetavzarji!" se je zarla tudi ta, ošinila z jeznim pogledom očeta in hitela naprej. Mirku se je stemnilo pred očmi in nova bolečina se mu je zarezala v srce. Kopica novih vprašanj mu je hipoma vstala v duši. Ali mora biti njih delež le norčevanje? Ali je oče zaradi revščine in neučelajnega vedenja manj vreden? Ali preprosta hišica med sadnim drevjem ni vredna spoštovanja? Odkod tako čudno mišljenje in prepadi med nami? Duša je jokala. Ko pa se je Mirko na kolodvoru poslovil od očeta, je bil pomirjen. Balzam očetove ljubezni mu je ponovno pomiril srce.

Ko se je vrnil v podstrešno sobico, se je zazrl v darove, ki so mu jih poslali od doma. Odprl je škatlo, vzel iz nje tople zimske nogavice in našel zraven listič: "Oprostí slabi izdelavi; delala sem ponoči: Cilka." Odvil je naslednji zavitek. Petdesetdinarski novce je zažvenketal na mizo, na lističu pa jebral: "Veš, z mamó sva bila na Brezjah, kjer sva se sešla tudi s stricem. Je dober mož in mi je dal denar. Odstopim ga tebi; kruha si kupi, da

ne boš lačen. Joško." Vzel je suknič in našel v žepu podobico Marije Pomagaj z Brezij. Na njej je bilo s tresočo se roko zapisano: "Mama".

Mirka je prevzelo. Iz vse pošiljke je vel diha velike ljubezni. Spomin na dogodek z ulice je medlel, duh je razkril peroti, romal za ljubeznijo čez mesto, cesté in polja ter se ustavil šele v domači hiši ob svojih dragih... Mirko se je naslonil na knjigo in solze so mu lesketale v očeh. Globoko pod njim pa je hrumelo brezsrčno mesto.

Vika Rubin:

Mrtvi mamicí

O mamica — ali res šla si od nas? Kaj res zapustila si deco nebogljeno? Ne veš li, da v srčecih naših je mraz in da je v hiši pri peči ledeno?

Zakaj se ne vrneš, da skuhaš kosilo, da dečici svoji opereš perilo, da mehko pogledaš v očesca nam

[tožna?]
S poljubi ogrela nam lička bi rožna.

O mamica, kdo nam bo kruška dajal, kdo posteljeco čisto in mehko

[postlal?]
Kdo križal zvečer, kdo klical nam v [jutru: "Zaspančki, vstanite, že sonček je [tu!"

O mamica, — ali te res več ne bo? Le kje si, da dolgo mudiš se tako? Ne vidiš, da dečica tvoja te čaka, te kliče in prosí od jutra do mraka?

O mamica, — pridi, otri nam solze! Naj srčeca naša se spet veselí! Pri tebi je, mamica, bilo sladkó, da nikdar v življenju ne bo več takó.

Brihten Jožek

Učitelj: "No Jožek, povej nam, kaj je bližje: Japonsko ali luna?"

Jožek: "Luna!"

Učitelj: "Kako to?"

Jožek: "Zato ker se Japonsko od tu ne vidi, medtem ko lunó vidimo."

no.

In pri tem je vedela, da je igralkin namen, da bi skupno s Petrom Katarino odstranila!

Ko je Katarina zvedela, kaj se pripravlja, je sklenila, da se bo branila.

Sedaj ni poznala nobenih ozirov več.

Pobegnila je iz Oranienbauma. Na konju je odjezdila v Petrograd in pozvala gardo, da ji priseže zvestobo.

Čim je bila Katarina sigurna, da je velik del vojske prestopil na njeno stran, je proklamirala v Petrogradu, da sama stopa na čelo vlade.

V proglasu je jasno povedala, da dela to radi popolne nesposobnosti carja Petra III.

Od vsakega je zahtevala, da jo prizna za carico.

Narod je bil srečen. Klical in vzklikal ji je, kjerkoli se je pokazala.

Upal je, da bodo sedaj nastopili za Rusijo boljši časi.

V tem trenutku se je pokazala strahopetnost njenega moža.

Ko mu je Katarina poslala glasnika in sporočila, da ga smatra za svojega ujetnika, se Peter niti braniti ni poskušal, temveč je začel jokati — ihte je podpisal spis, v katerem se je enkrat za vselej odrekel svoje pravice do ruskega prestola.

Pruski kralj Friderik je imel prav, ko je nekoč pozneje dejal: — Temu Petru so vzeli žezlo iz rok in krono z glave kakor otroku, ki spil

Toda Katarina ni nikoli drugega mislila, kakor to, kako bo odzvela svojemu možu oblast. Ni ga nameravala umoriti, — zadovoljila bi se s tem, da bi ostal do konca svojega življenja v ujetništvu.

Pripravljena je bila celo izpolniti njegovo prošnjo, da bi dovolila, da ostane pri njemu njegova ljubica, igralka Voroneova.

Toda Orlov ji je vsak dan govoril, da je treba carja odstraniti.

Opisoval ji je v živih barvah, da ne bo nikoli imela miru, da ne bo nikoli varna na svojem prestolu, dokler bo narod vedel, da je car še živ.

Na zapadu države je narod sicer spoznal Petra in ni hotel ničesar več slišati o njemu, toda na vzhodu v stepah, med onimi napol divjimi, nekulturnimi kozaki je imel še dovolj privržencev.

Tam so ga ljubili, ker je pač Peter bil tak, kakor ti kozaki, surov, neotesan, brutalen in neizobražen.

Orlov ji je v strašnih barvah naslikal revolucije, — pripovedoval ji je o nemirih, ki bi lahko nastali, če bi poskušali kozaki zopet spraviti Petra na prestol.

Tako Katarina sama ni vedela, kaj naj stori.

Ni mu mogla dokazati nasprotno, — toda vendar ni Katarina nikoli ukazala Orlovu, naj umori njenega moža.

Ko je nekega dne Orlov zopet prišel in vprašal, ako je sklenila, da bo popolnoma sama vladala v Rusiji in da ne dovoli, da bi se nekega dne njen tekmeč zopet povzpela na prestol, mu Katarina ni odgovorila.

Ta njen molk je bil usoden. Usoden za njo in za ujetnika v Ropši.

Orlov si je ta molk razlagal tako, da je carica Katarina sporazumna z njegovim predlogom in je mislil, da mu carica molče ukazuje, naj spravi s sveta ujetega carja.

Še istega večera se je podal na delo.

Še istega večera se je podal s svojimi brati in nekaterimi drugimi pristaši v Ropšo.

Car se je že podal k počitku, Ubijalci so ga napadli.

Pr-setrašen je skočil Peter iz svoje postelje in poskušal pobegniti, da bi se rešil pred svojimi morilci.

Jokal je in ihtel ter moledoval za svoje življenje, toda oni ga niso poslušali.

Z močnim udarcem ga je podrl Aleksej Orlov na tla, nato pa, — so ga začeli s svojimi škornji udarjati po prsah in trebuhu, dokler ni oblezal nezavesten in okrvavljen na tleh.

Naposled so mu ovili zarotniki vrv okrog vratu in so ga tako dolgo vlačili za soboj po tleh, ki so bila pokrita s preprogami, dokler ni Peter izdihnil.

Tako se umorili carja.

Stvar se ni dala več spremeniti.

Toda od tega trenutka so začeli ljudje preklinjati carice.

Nihče ni verjel njenim proglosom in manifestom, v katerih je skušala odvrniti krivdo od sebe.

Narod jo je imenoval morilko svojega moža in mnogi, ki so jo nekoč ljubili, so jo zapustili in tako je bila sedaj Katarina na carskem prestolu še bolj zapuščená, kakor kdarkoli poprej.

Nekdo pa ji je ostal zvest, — neomjano, ki ji nikoli ni dal vzroka, da bi dvomila o njegovi zvestobi.

To je bil Gregor Orlov.

Takrat, ko so jo vsi zapustili, da, celo takrat, ko so začeli nekoč Katarini udani gardijski polki kazati nezadovoljstvo, ko so se na obzorju vlade pojavili temni oblaki, je Orlov ni zapustil.

Katarina je morala priznati, da ji je bil knez Orlov vedno iskren prijatelj.

Zato ni čudno, če se je carica Katarina popolnoma naslonila na tega človeka, če mu je poklonila celo svojo dušo, če je z njim delila svojo moč in da ni ničesar storila brez predhodnega sporazuma z njim.

S svojimi nasveti je večkrat preprečil, da ni storila kakega neumnega koraka, — odvrčal je Katarino od marsikaterega dejanja u-smiljenja, ki bi lahko postalo v ti-

stih časih za njo zelo nevarno.

— Nad ljudmi je treba vladati z železnim bičem! — ji je vedno govoril Orlov. — Vsako popuščanje bi pomenilo slabost.

Izbiraj, Katarina: Ali hočeš ti vladati ali pa bo narod vladal?!

Katarina je zato popuščala, — pristala je na vse njegove predloge in tako je napočil za kusijo čas največjih grozot.

Kdorkoli je bil le malo sumljiv, je že sedel v ječi.

Policijci in tajni detektivi so pohajali po mestu, prisluškovali pogovorom mirnih meščanov, izvrševali so hišne preiskave, brez vsakega vzroka so streljali na ulici v skupine ljudi. Da bi prikriili pravi vzrok nezadovoljstva, so vzklikali plačani agentje:

— Živela Tuška! Živel sultan!

Toda ljudstvo ni nasledilo tem domisljam duhovite policije. Kljub temu pa so bile ječe vedno polne.

Neizmerne so bile povorke kaznjencev, ki so morali v Sibirijo.

V velikih mestih so imeli krvniki polne roke dela.

Toda medtem, ko je vladala Katarina nad Rusijo, medtem, ko je bila ona edina gospodarica v državi, je bila sužnja ene človeka — njen gospodar je bil Gregor Orlov. Bila je popolnoma v njegovi oblasti.

Sedaj se je še le pokazala njegova brutalna in brezobzirna narava. Nobene želje mu ni smela odbiti, čim več mu je dajala, tem več je zahteval.

Ta Orlov je bil nenasiten.

On se je obogatil, pridobil si je nešteta posestva, toda ne samo oni, temveč tudi njegovi bratje in ostali sorodniki.

Najbogatejša posestva, velikanska premoženja so prišla v njihove roke.

(Dalje prihodnjič)